SVOBODA СВОБОДА
UKRAINIAN DAILY — УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК

Пам'ятаймо про Україну!

VOL. XCVIII. No. 100. JERSEY CITY and NEW YORK, WEDNESDAY, MAY 29, 1991. CENTS 25 ЦЕНТІВ ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, СЕРЕДА, 29-го ТРАВНЯ 1991 Ч. 100. РІК XCVIII.

ГОЛОВНИЙ УРЯД УНСОЮЗУ ПРИЗНАЧИВ 120,000 ДОЛЯРІВ НА СТИПЕНДІЇ ТА 70,000 ДОЛЯРІВ НА НАРОДНІ ЦІЛІ

Союзівка. — Головний Уряд Українського Народного Союзу, закінчуючи тут у п'ятницю, 24-го травня, свої перші післяконвенційні звичайні наради, прийняв бюджет на 1991 рік в сумі 11,766,000 міл. дол. і призначив 120,000 дол. на стипендії та 70,000 дол. на народні цілі у формі добровільних датків.

Звітуючи за Фінансову комісію, головний касир Олександер Благітка ствердив, що ця комісія передбачує приходи на суму 11,766,000 дол. і розходи на 10,979,300 дол., що дасть надвишку в сумі 786,700 дол. Він відтак подав в подробицях передбачені приходи і розходи, як також уділення пожертв на поодинокі установи і організації. Головний Уряд прийняв звіт Фінансової комісії і затвердив бюджет при одному стриманому голосі.

Наради цього дня, якими, як і в попередніх днях, починаючи від понеділка, 20-го травня, проводила головний предсідник Уляна Дячук, зосередились на звітуваннях комісій, дискусією над звітами та їх прийняттям.

Звітування почав почесний член Головного Уряду д-р Ярослав Падох за Комісію в справах культури, а потім слідували комісії: Братської діяльности (Текля Мороз), Статутова (д-р Анна Чопик), 100-ліття УНСоюзу (Аня Дидик-Петренко), Організаційна (Василь Ліщинецький), Преси і публікацій (ред. Зенон Снилик) і Фінансова (О. Благітка).

Запрошений до слова головним предсідником У. Дячук, д-р Петро Саварин, який є членом Статутової комісії УНСоюзу, запросив членство УНСоюзу в ЗСА і Канаді взяти активну участь у святкуваннях 100-ліття українського поселення в Канаді, які починаються в серпні цього року в Едмонтоні, а закінчаться у Вінніпеґу в жовтні 1992 року під час конґресу КУК. Федеральний уряд Канади виасиґнував 1,5 міл. дол. на ці святкування та видасть чотири поштові марки з цієї нагоди з картинами мистця Василя Курилика.

У точці внески і запити слово забирали: Іван Геврик, Ґльорія Пашен, Андрій Джула, Володимир Корчинський, Тарас Шмаґала, Василь Лучків і Павло Дорожинський. Їхні думки відносились до різних аспектів многогранної діяльности УНСоюзу.

Вичерпавши порядок нарад, їх закрила У. Дячук коротким словом, наголошуючи надходяче в 1994 році 100-ліття УНСоюзу, працю над новим статутом та допомогу Україні. Головний предсідник подякувала за звіти, думки, поради та закликала до притягнення молоді до праці в УНСоюзі. Побажавши всім щасливої подорожі домів і гарних вакацій, У. Дячук закрила наради, а їх учасники відспівали на закінчення національний гимн „Ще не вмерла Україна".

У Києві появилось епохальне видання „Історії України Руси" М. Грушевського

Київ. — Кореспондент „Літературної України" на сторінках цієї газети повідомляє, що видавництво „Наукова думка" випустило у світ фототипним виданням перший том (одинадцятитомної у дванадцятьох книгах) „Історії України-Руси" Михайла Грушевського.

З цієї нагоди недавно відбувся вечір в Київському будинку вчених і презентація цієї книги, на якій головував директор „Наукової думки" Ю. Храмов. Про життєпис М. Грушевського та його творчість говорив член-кореспондент АН УССР Ф. Шевченко; про підготову над цією працею, як це підкреслює кореспондент цієї газети, — „донедавна замовчуваної та обтяженої ідеологічними ярликами" — доповідали голова Археографічної комісії АН УССР П. Сохань та директор канадського інституту українських студій Б. Кравченко. Були тут присутні і безпосередньо причетні до видання, окрім Археологічної комісії АН УССР та Інституту історії АН УССР, ще й Український науковий інститут Гарвардського університету та Канадський інститут українських студій Альбертського університету і створений недавно при ньому Центр досліджень історії України ім. Петра Яцика.

У першому томі віддзеркалено соціяльно-економічні, політичні і культурні процеси, що відбуваються на території України з найдавніших часів і „до початку XI віку". Сюди увійшли вступні статті — тексти з американської та канадської сторін, а саме: „Видатний історик України" В. Смолія та П. Соханя, „Історіографія Михайла Грушевського", Омеляна Пріцака та „Повернення Михайла Грушевського" Френка Сисина. Видання це вийшло тиражем 100,000 примірників. Як підкреслює кореспондент „Літературної України", що — „на мій погляд цілком доречно прозвучала пропозиція такого тиражу із залі: „позаяк М. Грушевський є для нас не лише видатним вченим, а й головою Центральної Ради і першим президентом УНР, то якнаймасовішим виданням його „Історії України-Руси" (хоча б і) мала б за честь поопікуватись Верховна Рада України".

Як це зазначено у вістці — цей перший том видано до 125-річчя з дня народження Михайла Грушевського. Цю дату включатиме і видання другого тому. Загалом видання твору у цілості розраховане на 1991-1995 роки.

Явір виступить на Українському Фестивалі

Вокальний квартет „Явір"

Голмдел, Н.Дж. (Д.Т.). — Вокальний квартет Явір, що прибув в турне до ЗСА під патронатом УНСоюзу, виступить в головній вечірній програмі Українського Фестивалю в Ґарден Артс Центрі в Голмдел, Н. Дж., який відбудеться в суботу, 15-го червня ц.р. Цей чудовий чоловічий квартет, що заснувався 1966 року в Києві, виконає найкращі пісні із своєї добірної програми, яку останньо доповнив — козацькими і піснями Січових Стрільців. В складі квартету виступають народні артисти України, відзначені Шевченківською премією: В. Дідух (баритон), В. Реус (бас), Є. Пруткін (тенор), О. Харченко (тенор) і А. Мамалига (акомпаніятор).

У Каневі поглумились над пам'яттю Т. Шевченка

Київ (УНІАР). — Тут 22-го травня тисячі киян і гостей міста прийшли до пам'ятника Тарасові Шевченкові, щоб у день 130-річчя перенесення його праху зі Смоленського кладовища у Петербурзі і перепоховання на Чернечій горі у Каневі пом'янути геніяльного сина українського народу „не злим, тихим словом".

Запаливши сотні свічок, присутні взяли участь у Панахиді, яку відправив єпископ УАПЦ Антоній. Після Панахиди з промовами виступили народні депутати України Дмитро Павличко, Володимир Яворівський, Павло Мовчан, Лариса Скорик, Левко Лук'яненко, Вячеслав Чорновіл та інші члени Народної Ради.

Ми повинні щодня вчитися у Т. Шевченка безмежної любови до України і самовідданому служінню їй. Таким був лейтмотив їхніх виступів. Закінчився вечір виконанням пісень на слова Т. Шевченка.

Та в цей день ще більше людей поїхало до Канева, щоб покласти квіти на могилу Шевченка і вшанувати Великого Кобзаря. Однак тут гостей зустрів міліційний кордон. Від самого ранку Чернеча гора виявилася оточена міліційними кордонами, які не пропускали гостей, що прибули з різних закутків України та з поза її меж.

Як з'ясувалося, міліція охороняла священиків РПЦ, які буквально окупували територію Чернечої гори і відправляли там Службу Божу російською мовою. Не пропустили до пам'ятника і 93-річного Патріярха всієї України Мстислава. Як заявив капітан міліції, котрий однак не захотів назвати своє ім'я, „в нашєм сценарії прісутствіє УАПЦ не прєдусмотрєно". Назвати авторів сценарію він також відмовився.

Тисячі людей бачили як перед щільним міліційним кордоном стояв Владика Мстислав і з очей його рясно котилися сльози.

Тим часом, кореспонденти „УКІНФОРМ" повідомили, що голова Верховної Ради України Леонід Кравчук, прем'єр-міністер республіки Вітольд Фокін, перший секретар ЦК КПУ Станіслав Гуренко побували у Каневі 19-го травня, де взяли участь у офіційних заходах вшанування пам'яти Т. Шевченка. В Успенському Соборі, де стояла домовина з тілом Т. Шевченка, вони поклали квіти і виступили з промовами.

День перепоховання Т. Шевченка народ України пам'ятав і відзначав завжди. Однак багато десятиліть влада переслідувала і карала всіх, хто брав участь у акціях вшанування пам'яти Великого Кобзаря. Вперше українські власті офіційно відзначили день перепоховання Т. Шевченка минулого року. Але на те офіційне святкування в Києві тоді також не були допущені художні колективи, які не були організовані офіційними чинниками.

УКЦерква надаватиме юридичну допомогу новим іміґрантам

Філядельфія, Па. (Епархіяльна канцелярія УКЦ). — Філядельфійська Митрополича Архиєпархія підписала договір з Католицькою юридичною іміґраційною мережею Catholic Legal Immigration Network, Inc. (CLINIC), 902 Broadway, New York, яка належить до Конференції Католицького Єпископату Америки. В цій установі працює наша людина — Ліда Савойка, яка займається всіми іміґраційними справами українців. Окрім Л. Савойки в цій установі є четверо адвокатів, які спеціялізуються виключно в іміґраційних справах.

Ця католицька юридична установа надає правну допомогу іміґрантам, помагаючи їм в усіх юридичних справах стосовно побуту в ЗСА, як наприклад, правного іміґраційного статусу, чи азилю, дозволу на постійний побут через запотребування на працю, зміни статусу з відвідувача на студентську візу, або тимчасову візу професійного затруднення. Цей договір запевняє нашій УКЦеркві на території Америки потрібні консультативно-юридичні права в іміґраційних справах.

Наші парафіяни, родини яких приїжджають до ЗСА і потребують юридичних порад, можуть звертатися до нашої Митрополичої канцелярії до Сестри Томії Гриневич, на число телефону (215) 826-0143, а вона спрямовуватиме їх до Ліди Савойки.

Раніше ми вже повідомляли наші парафії стосовно можливого переселення 1,000 українців (католиків чи православних) з УССР, які можуть бути допущені до ЗСА на основі закону сенатора Лавтенберґа та знайдення приміщення і праці для них.

Ідуть старання, щоб при допомозі названої католицької установи (CLINIC) отримати візи та дозвіл для кільканадцятьох українських лікарів, головно тих, які володіють англійською мовою, для вивчення в ЗСА лікувальних метод в шпиталях та ляборaторіях.

Треба підкреслити, що за здійснення усіх цих нелеґких еміґраційних справ відповідає Л. Савойка, яка має великий довголітній досвід у цій ділянці.

АНТИКОМУНІСТИЧНІ СИЛИ В ГРУЗІЇ ЗДОБУЛИ ЧЕРГОВУ ПЕРЕМОГУ

Тбілісі, Грузія. — У понеділок, 27-го травня тут були опубліковані республіканською виборчою комісією вислідИ президентських виборів, які виказали чергову велику перемогу антикомуністичних і поміркованих сил, тих сил, які підтримують ідею проголошення незалежної Грузії і вихід республіки із Совєтського Союзу.

Тамошній лідер, дотеперішній голова Верховної Ради республіки Звіяд Гамсахурдія був обраний першим президентом Грузії, отримавши в голосуванні 86,5 відсотків голосів виборців. У виборах брало участь 83 відсотка управнених до голосування грузинів, тобто 3,5 міл. осіб зареєстрованих виборців. Головним суперником Гамсахурдії був 60-річний економіст Валеріян Адвадзе, який отримав тільки 7,6 відсотка голосів. Інші кандидати, наприклад, лідер Грузинського Народного Фронту, Нодар Нотадзе, представник Комуністичної партії, Джіммі Мікеладзе і лідер коаліції „Свобода" Іраклій Шенгелая отримали дещо більше як два відсотка голосів.

Після опублікування результатів виборів Адвадзе повідомив кореспондента Ассошіейтед Пресс, що на його думку, результати виборів були пофальшовані прихильниками Гамсахурдії і „ми нічого в тій ситуації не можемо зробити. Наш власний народ назве нас зрадниками і це дасть право Гамсахурдії застосувати проти нас карні виміри".

Представник виборчої комісії Арчіл Чіракадзе заявив кореспондентам, що твердження про фальшування голосів є безпідставні, пропаґандивні і неправдиві. „За процесом виборів спостерігали закордонні представники, — заявив Чіракадзе, — і представники усіх політичних партій, які брали участь у виборах. Вони мали змогу не тільки приглядатися до ходу виборів, але делеґувати своїх представників до більших виборчих льокалів".

Відповідаючи на закиди про диктаторські тенденції Гамсахурдія сказав, що він не знає ні одного диктатора, включно із совєтсгькими, які добровільно, без жодного тиску зі зовні і зі сторони власного народу стали б до всенародних виборів. Новий президент обіцяв виповісти війну усім провокаторам, включно з комуністичними злочинцями і комуністичній мафії. „Ми забезпечимо грузинський народ від здирства і рабського трактування", — заявив Гамсахурдія.

Партія Круглого стола отримала більшість також в грузинському парляменті. Західні спостерігачі кажуть, що вибори, не зважаючи на деяке напруження в республіці, проходили досить спокійно, були добре зорганізовані, а сам вибір Гамсахурдії було пов'язано із 73-ою річницею незалежности Грузії проголошеної ще в 1918 році. Коли вже закрились виборчі льокалі, тисячі осіб зібрались на стадіоні в Тбілісі, щоб послухати великого концерту і побачити параду національної ґвардії одягненої в нові уніформи, зелено-сивого кольору і червоні берети. Військова оркестра відіграла грузинський національний гимн, а головна трибуна була прикрашена транспарантами: „Грузія понад усе", „Слава президентові Грузії" і „Хай живе національна ґвардія". На трибуні появився новообраний президент і заявив зібраним та кореспондентам, що його головною метою є добиватися визнання Грузії міжнародною спільнотою. Він закликав грузинський народ до солідарности, до пошанування один одного, а провокаторам порадив покинути країну, якщо їм не сподобалася демократична система і грузинська незалежність.

Очевидно, „не спали" хлопці з КҐБ і займались всякими провокаціями, але, як каже кореспондент АП, їх просто іґнорували грузини.

Київ вшанував авторським вечором поета з Канади Яра Славутича

Київ. — Як повідомляє про це кореспондент „Літературної України" О. Василенко, — у тамошньому Республіканському будинку літераторів відбувся вечір відомого українського поета і критика, професора Альбертського університету із Канади, лавреата кількох літературних премій Яра Славутича.

Слово виголосив секретар ради Спілки Письменників України, народний депутат Павло Мовчан. Про творчість поета, його дослідницьку та культурно-громадську діяльність розповіли голова цього вечора секретар ради СПУ О. Лупій, О. Мусієнко, С. Пінчук, О. Ющенко Марія Влад та інші. Читали вірші поета народні артистки республіки Галина Яблонська та Лариса Хоролець. Композитор П. Зібров виконав дві нові пісні на слова поета. Завершив вечір сам поет Яр Славутич, відповідаючи на численні запити публіки.

У СВІТІ

КЕРІВНИКИ ЛАТВІЇ І ЛИТВИ закликали Кремль „покласти кінець теророві і провокаціям зі сторони командування внутрішніх військ, спрямованих проти прибалтійських республік". Як повідомило совєтське пресове аґентство ТАСС, у четвер вояки внутрішніх військ напали на кілька митних пунктів на латвійському кордоні, роззброїли і побили службовців митниці, а потім підпалили приміщення. Це не перший випадок нападу совєтських вояків на митні пункти прибалтійських республік. Недавно при нападі на митний пункт на кордоні Литви і Латвії загинуло дві особи.

МІНІСТЕР ЗАКОРДОННИХ справ Великобританії Дуґлас Герд повідомив про підготову відновлення дипломатичних зв'язків з Албанією, які були перервані 45 років тому. Заява була зроблена після того, як Албанія відмовилась від претенсій на свій золотий запас, що зберігається у Лондоні і оцінюється в 34.6 більйона долярів. Дипломатичні відносини між двома країнами були розірвані у 1946 році.

У СЕРЕДУ, 22-ГО ТРАВНЯ, тисячі робітників Мінська, Солігорська і Орші припинили працю на своїх підприємствах і взяли участь у демонстраціях і мітинґах, вимагаючи виконання політичних вимог. Рішення почати страйк було прийняте у вівторок після того, як парлямент Білорусії відмовився обговорювати претенсії робітників. Народний фронт Білорусії добивається проведення у республіці прямих президентських виборів, ліквідації партійних організацій на підприємствах і надання вільним профспілкам 15 хвилин телевізійного часу щодня. За словами представника Народного фронту Володимира Панади, 10 тисяч робітників 14-ох підприємств білоруської столиці зібралися у середу на мітинґ на площі Леніна. За словами Панади, в найближчі дні до страйкуючих приєднаються робітники Жордіна і Могильова. Таким чином, за кілька днів Білорусія буде паралізована страйками. „Це буде довга і тяжка боротьба, — сказав Зенон Поздняк, голова Народного фронту Білорусії. — Але боротьба ця необхідна".

ЯК ПОВІДОМИЛА ГАЗЕТА „Ізвєстія", покликуючись на заяву міністра фінансів Грузії Ґурама Абсандзе, від 1-го січня 1994 року на території республіки будуть запроваджені грузинські гроші, а рубель потупово буде вважатися чужинецькою валютою. Нові грошові купюри будуть називатися „марчілі", а розмінна монета — „колгура".

В АМЕРИЦІ

ВЕРХОВНИЙ СУД ЗСА минулого тижня підтримав рішення Уряду про те; що працівники клінік родинного плянування , що є фінансовані Урядом не мають права дискутувати про аборти зі своїми пацієнтами. Згідно з правилом, що після трьохрічних судових поневірянь увійде тепер в життя то 4500 клінік в країні, котрі обслуговутюь понад чотири міл. жінок кожного року не зможуть давати їм навіть основних медичних інформацій про аборти. То включає також будь-які інформації про лікарів, які роблять аборти, а коли жінка-пацієнт домагатиметься такої інформації то працівники клінік є зобов'язані їй відповісти, що „існуюча програма не уважає аборти відповідною методою родинного плянування".

ДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ попередив американських громадян, які в майбутньому хочуть стати батьками-адоптуючи румунських сиріт, про те, що вони можуть зустрітись з дуже поважними леґальними перепонами, які зі сторони Румунії так і зі сторони ЗСА. Тут ідеться про те, що після повалення комуністичного правління в Румунії залишилось понад 140,000 дітей-сиріт у державних інституціях про яких було широко розголошено в засобах масової інформації країн Західнього світу. Завершенням цього було велике число осіб з країн Західньої Европи та Америки, які подались до Румунії, щоби адоптувати дітей. З цього приводу виник невеликий, але дуже поплатний нелеґальний ринок адоптування дітей. Щоби цьому запобігти румунський уряд вирішив схвалити для цього окремий закон. Створено окрему комісію, яка займалася тільки цією справою та запропонувала урядові свої рекомендації. Одначе, щоби їх увести в життя треба мати час, отже вирішено зупинити всякі закордонні адоптування, від 1-го червня. Голова вищезгаданої комісії Александра Зуґравесву заявивла, що це триватиме не довше, як до 1-го вересня.

„НЕВЖЕ ЩЕ ІСНУЮТЬ ЛЮДИ, КОТРІ ЧИТАЮТЬ ВІРШІ?"

Джерзі Ситі, Н.Дж. (О. Кузьмович). — Таке питання ставить у одній із своїх цікавих поезій молода вдумлива поетеса з Києва Оксана Забужко. Вона, як розповідає нам при відвідинах нашої редакції, пише поезії від дитинства і мала їх чимало ще зовсім молоденькою, але — як каже — в тодішніх обставинах не було в звичаї друкувати окремо книжкою віршів дитини і так вони залишилися в рукописах або в журналах. Як знаємо, поезії О. Забужко вже віддавна друкувалися в різних літературних та інших журналах України, а сьогодні вона може погордитися двома збірками, а це „Травневий іней", що появилася 1985 року і в 1990 р. „Диригент останньої свічки", яку нам передає при зустрічі.

— Критики кажуть, що ця друга збірка дуже „трагічна" — розповідає поетеса — але я цього так не бачу і не журюся такими критиками. Бо як можна було не писати трагічно, коли ця збірка появилася після Чорнобиля, який мусів залишити на усіх своє тавро?

Оксана Забужко у редакції „Свободи".

Переглядаючи збірку находимо в ній цілий ряд поезій зв'язаних з Чорнобилем і наша розмова мимоволі сходить на цю трагічну подію та її безконечні наслідки.

Але ми находимо також, якось так без зусилля і без окремих намірів, спільну

(Закінчення на стор. 8-ій)

ВИСТУП „ЯВОРА" У САСКАТУНІ

Саскатун, Саск. — Концерт вокального квартету „Явір" під патронатом Українського Народного Союзу відбудеться тут у вівторок, 4-го червня о год. 7:30 вечора в Holy Trinity Orthodox Auditorium, 919 20th Street W.. За дальшою інформацією проситься звертатися до Аліції Клопущак (306) 242-2753 або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

З'ЇЗД УЛТПА

Чикаґо. — Головна Управа Українського Лікарського Т-ва Північної Америки повідомляє, що з 27-го по 30-те червня відбуватиметься XXIV З'їзд делеґатів, XXXI Наукова Конвенція і 40-річний Ювілей Товариства в Four Seasons Hotel, 120 Delaware at 900 N. Michigan Avenue. Зголошення про участь слід надсилати до канцелярії УЛТПА, 2247 Вест Чикаґо авеню, Чикаґо, Ілл., 60622. За інформаціями телефонувати на число (312) 278-6262.

СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY

FOUNDED 1893

Svoboda (ISSN 0274-6964) is published daily except Sundays, Mondays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302.

Svoboda: (201) 434-0237 UNA: (201) 451-2200
Бюро УНС у Вашінгтоні: (202) 347-UNAW; (202) 347-8631 (факс.)

Postmaster: Send address changes to:
"Svoboda", 30 Montgomery Street, Jersey City, N.J. 07302
Tel.: (201) 434-0237, (201) 434-0807, (201) 434-3036

Second Class Postage paid at Jersey City, N.J.

Передплата на рік $40.00, на півроку — $22.00, на 3 місяці — $12.00. Для членів УНСоюзу $15.00 річно. За кожну зміну адреси — $1.00. Чеки і "money orders" виставляти на "Svoboda".

Статті і дописи підписані авторами, не мусять відповідати поглядам Редакції. Редакція застерігає собі право в потребі виправляти і скорочувати надіслані матеріяли. Незамовлені матеріяли повертається тільки тоді, коли автор собі це виразно застеріг, допучивши заадресовану коверту з відповідною поштовою оплатою. — За зміст оголошень Редакція не відповідає.

P.O. Box 346 Jersey City, N.J. 07303

Лєх Валенса перепрошує...

Лєх Валенса, електромонтер у портових доках у Ґдині біля Ґданська, був засновником і довголітнім головою робітничої організації „Солідарність". Вісім років уперто, послідовно і зручно він боровся проти комуністичного режиму і добився до того, що на базі компромісу з генеральним секретарем Компартії Польщі генералом Войцєхом Ярузельським з усіх сателітних країн найперше у Польщі прийшов уряд з демократичним прем'єром і демократами, міністрами закордонних справ, освіти й торгівлі. За це Валенсу нагородили Нобелівською грамотою. Але з їдою зростає апетит і Валенса почав критикувати уряд прем'єра Мазовецького, поважного й талановитого адвоката, та проголосив свою кандидатуру на президента. Ярузельський негайно зрікся президентури й не кандидував і Валенса, якого шанували наче національного героя — став президентом. Виїхав з офіційними відвідинами до різних країн і шпилем його кар'єри стала світлина у Білому Домі разом з президентом Джорджом Бушем.

У минулому тижні його світлина знову появилася на першій сторінці „Ню Йорк Таймсу" — цим разом з ізраїльським прем'єром Їцаком Шаміром. Валенса полетів до Ізраїля і виголосив у тамошньому парляменті — „кнессеті" — промову, в якій перепрошував жидів за польський антисемітизм та особливо за тих поляків, які буцімто помагали німцям у Другій світовій війні винищувати жидів. Це був перший у всесвітній історії випадок, що президент якоїсь країни перепрошує за антисемітизм!

Антисемітизм — це феномен, який існує около дві тисячі років, бо зроджений з обвинувачування жидів у смерті на хресті Христа. До найбільшої натуги дійшов антисемітизм в Европі в середньовіччі, за т.зв. Святої Інквізиції. Другий Ватиканський Собор за нашого часу проголосив принцип „екуменізму" — толеранції до всіх віровизнань і скасував цю вину прапрапредків теперішніх жидів, які жили ще за римського намісника Пилата і кричали „Распни!". Антисемітизм, як сказано, це феномен, бо нема другого подібного явища. Антисемітизм Третього Райху Гітлера був расовий, на базі теорії про вищість нордійської раси й заперечення усякої вартости расі семітській. Той абсурд доведено до публічного палення книжок цілком зґерманізованих письменників жидівського роду, як Гайне, Цвайґ й інші. У Польщі взагалі антисемітизм був слабий, бо за шляхетської Польщі жиди були всеціло на послугах режиму, а у відродженій Польщі між двома світовими війнами жидівська інтеліґенція в масі асимілювалася до польськости. За дикої і жорстокої німецької окупації у Другій світовій війні самі жидівські „Юденрати" у кожному організованому німцями ґетто помагали німцям винищувати своїх одновизнавців, думаючи, що цим врятують своє життя. Український антисемітизм був виключно тільки економічний, а не расовий ані національний чи релігійний. Деякі жидівські історики (Шіппер), аналізуючи об'єктивно причини протижидівського вибуху за Хмельницького признають, що його причиною була помилкова поведінка маси жидів на Правобережжі. Загал жидів цього не признає. Їхньою характеристичною рисою є прозивати кожного антисемітом, хто погоджується у дискусії з жидівським дискутантом у 99-ох справах, але не погоджується в одній справі. Цікава річ: жидівський світ пише й обурюється на антисемітизм — але нема ні однієї відомої книжки про його причини.

Лєх Валенса буцімто, як ми чули телевізійний коментар, бажав своїм каяттям з'єднати собі жидівський капітал. Ізраїль тепер сам у великій фінансовій скруті, а західні жидівські капіталісти ледве чи інвестуватимуть свої гроші у сучасний схаотизований терен Польщі. Далі: кажуть, що Валенса дуже впертий і не слухає мудрих порад. Можна передбачити, що ця промова Валенси в ізраїльському парляменті коштуватиме Лєхові Валенсі великі клопоти у Польщі. Електромонтер на становищі президента держави не конечно мусить бути державним мужем...

Микола Бараболяк

„ЧІПСИ": АМЕРИКАНСЬКІ І НАШІ

Коли хто започатковує війну і виставляє на смерть тисячі, а то й мільйони, людей на смерть і муки, той мусить калькулювати і враховувати чи є шанси виграти, щоб жертви намарне не були. Зачинати воєнні дії наосліп — злочин. Тому Саддам Гуссейн — злочинець. Він не аналізував шанси виграної досить уторопно. Він думав воєнними категоріями проминулої епохи, якщо йдеться про методи і стратегію війни.

Перш усього не взяв до уваги, що ЗСА щойно поклали на коліна Совєтський Союз і тому мали можливість спрямувати свій увесь воєнний потенціял, наготовлений на випадок війни з СССР, на Близький Схід. А в суперництві з Кремлем ЗСА могли мати шансу перемогти тільки досконалішою технологією, квалітативністю зброї. І сліпий бачив, що доки існувала небезпека для Европи зі Сходу, Америка не мала б шансів на успіх на Близькому Сході. Тому політика ЗСА, яка надто односторонньо потурала Ізраїлеві, наражуючи собі тим цілий арабський світ, виглядала мені надто ризиковною, особливо відколи Ірак став мілітарно сильним, а була все ж таки загроза, що Кремль на випадок війни в такий чи інший спосіб стане по стороні арабського світу. Все змінилось із перебудовою, коли вийшла наяв уся немічність Кремля. А це змінило зовсім ситуацію на Близькому Сході. Стало наглядним, що СССР не тільки не стане на випадок конфлікту на Близькому Сході по боці арабів, але, як виявилось, навіть засудить на терені ООН усякі прояви арабського націоналізму (а почин Саддама був проявом цього націоналізму) і Саддама в біді не порятує.

Саддам жив ілюзіями передгорбачовської міжнародної ситуації. Мав мільйонову армію, силу танків і бронемашин. Не вірив, що Америка зможе перекинути на тисячі миль тільки вояка і зброї, щоб помірятись із його силами. Та найістотніше ось що: не врахував якости американської технології. Вірив, що вислід війни вирішить конфронтація танків і бронемашин, масовість зброї, як під Сталінградом, і його виграна запевнена. Мислення категоріями минулої епохи — ось причина катастрофи Іраку.

Війна при Перській затоці започаткувала нову епоху воєнного діла. А переділи між епохами в тому ділі встановлюють сили продукції, економіка. В епоху хліборобства армії не існували. Конфлікти мали джерело у суперництві володарів (февдалів). Вони для ведення війни закликали васалів, вищих і нижчих. Нарід терпів та на те ніхто не звертав уваги. Вершком такого воювання була Тринадцятьрічна війна. Зброєю були шаблі, списи, сокири, навіть вила. Боротьба велась лице-в-лице. Постійних армій не бувало, хоч можна б за таку уважати запорозьку Січ. (Там була армія, хоч не як знаряддя спрецизованої державної системи). З машинізацією в епоху індустріялізації прийшла теж машинізація зброї: машиновий кріс, відтак бомби, танки, бронемашини, врешті нуклеарна ракета. З останнім винаходом — загроза тотальної заглади. Та людство настільки второпне, що на самовбивство не піде. Воно змудріло, а як Тридцятьлітня війна була переломом у веденні рукопашної війни, так можливість загибелі людства створила переділ у методах війни веденої досі змасуванням машин — одних проти других. Саддам Гуссейн мислив категоріями тієї минулої епохи — і як боляче завівся.

Саддам розцінював міжнародну ситуацію критеріями епохи танка та іншої звичайної зброї, де про виграну рішала перевага кількісна у відкритому бою. Він знав, що американське летунство матиме перевагу над його летунськими силами, але вірив, що перетриває, а про вислід війни вирішать таки танки. Не здавав собі справи з того, що настала нова форма, чи фаза, воєнної конфронтації, де вирішальний фактор-сілікони, „чіпси". Ці „чіпси" вирішують про скорість, координацію, синхронізацію, точність і прецизність діяння зброї а в тому секрет виграної. „Чіпси" — чудо модерної воєнної техніки. Вони самі шукають і находять дорогу до прицілу. Вони потраплять комином улізти до ядра прицілу. Саддамові воєнні сили були безборонні проти застосування нової американської технології у воєнних діях. Саддам не тямив, що Америка покладала всю надію на технологію, коли б прийшло було до зудару з переважаючими силами Кремля. Саддама побили „чіпси"', хоч змеханізований інтелект, та все ж — інтелект. Той „інтелект" народився в Каліфорнії, але удосконалили його японці. Японські „чіпси" вели найбільш софістиковані ракети до цілі в Іраку. „Чіпси" виграли для Америки війну.

Були „чіпси" і на Україні. Пам'ятаю, ще в дитинстві, чував я оце — „той дурний чіп", „ти дурний чопе". Американсько-японський „чіп" — це вияв найбільш софістикованого військового інтелектуалізму у міжнародних конфліктах, він нині єдино запевняє успіх у таких ударах. Він започаткував нову еру у воєнних ділянках. Наше визвольницьке мислення, у більшості, зв'язане ще з „періодичною" ерою — рушниці і танка. Там наші

(Закінчення на стор. 7-ій)

Юрій Р. Рибак

НАФТА У КАЛЕЙДОСКОПІ ЗМІН

Під час гарячкових воєнних приготувань у Перській затоці появляється актуальна книжка: „The Prize: The Epic Quest for Oil, Money Power" (Simon & Schuster) 1990, p. 877. Її автор це Деніел Єрджін — відомий у світі знавець нафтового бизнесу та енерґії. Цю книжку він приготовляв сім років та зібрав імпозантний матеріял, що віддзеркалює 25-сторінкова бібліографія. Тут між іншим подано список 81 інтерв'ю з чільними особами, 35 манускриптів, 50 державних документів та 645 вибраних книжок, статтей й дисертацій. Проблеми нафти автор насвітлює радше історичним способом, вияснюючи багато подій у їхніх генезах. У загальному відчувається, що головним поштовхом до експлуатації була особиста жадоба гроша, а для держав запевнення нафти на час війни.

Три основні теми характеризують долю нафти. Перша — це розвій капіталізму та модерного бизнесу. Договори, як теж важливі рішення поміж людьми, компаніями та державами іноді були вислідом точного розрахунку, а часами таки звичайного припадку. Поки знайдуться нові джерела енерґії нафта надалі затримує далекосяжний вплив на ґльобальну економіку, стабільність цін і небажані прояви інфляції та рецесії. Тому й буває, що значення нафти у творенні багатства ставляють нарівні в грішми.

Друга тема пов'язує нафту з національною стратегією, ґльобальною політикою та потугою. В останніх війнах неймовірно зросла залежність від нафти, коли мотори внутрішнього згоряння захопили зненацька коня та паровіз гонений вугіллям. Між іншим японці заатакували були Перл Гарбор, щоб запевнити собі нафтові поля Східніх Індій, а ціллю Німеччини було осягнути Кавказ. Але теж під час миру нафта показує свої кігті. Ось вона спонукала упадок Шаха Ірану, підірвала мехіканську економіку, а Совєтський Союз втратив позицію передового експортера через мілітаризацію і внутрішні економічні проблеми. ЗСА — найбільший продуцент нафти — імпортує половину запотребування. Це ослаблює загальне стратегічне положення і впливає некорисно на торговельний дефіцит.

Третя тема — це народження т. зв. „Вуглеводної суспільности" а впарі з цим „Вуглеводної людини" (Назва походить від хемічних складників нафти — вуглеводнів.) Отже нафтова індустрія зродила нову цивілізацію; нафта доповнена природним ґазом скинула з п'єдесталю вугілля як головне джерело енерґії. Появились нові продукти, що змінили спосіб життя людини. Тому і цей час прославляють „добою нафти" — символу людського поступу. Та, на жаль, цю прославу закривають щораз густіші хмари занечищеного повітря, паде кислий дощ, ген високо зменшується охоронна верства озону і заповідають серйозні зміни клімату... А що робить „вуглеводна людина"? Вона не виявляє ентузіязму, щоб залишити свій автомобіль, свій дім на передмісті чи позбутись вигод модерного життя, яке є лише тимчасовою благодаттю.

Уже у старовині знали нафту та вживали її у природному виді як лікувальний середник на згусток крови, біль зубів, гарячку та ревматизм, а горючим насиченим шматтям освітлювали темряву. І саме тому ради гроша група американців після довших спроб осягнула успіх, бо у 1859 році у Тайтусвіллі, Пенсильванія, при допомозі верчення видобула зі землі нафту — сирівець для ліків та світла... Але ще заки американці взялися до продукції існувала вже мала нафтова індустрія спершу у Галичині, а відтак теж у Румунії. Львівський аптекар винайшов був дешеву лямпу, яка спалювала продукт з нафти — гас. А тому, що гас став популярний — у Відні багато сіл займалось збиранням нафти, що випливала на поверхню землі... Америка мала заковику зі своїми лямпами, які димили та давали неприємний запах. Та прийшов тому кінець, коли один торгівець гасом довідався, що у Відні продукують скло, чи пак „шкелко" до львівського винаходу лямпи, яка успішно спалює галицький гас. Почався американський імпорт віденської лямпи, що дала не тільки основу торговлі, але після уліпшення уможливила експорт із ЗСА на цілий світ!

Джан Д. Рокефеллер добився величезного маєтку на „новому світлі" — гасі. Але коли у 1879 році Томас Едісон винайшов електричну жарівку доля Рокефеллера захиталась. І якраз у хвилині, коли затемнювався ринок для гасу — новий ясний ринок відкрився на ґазоліну тобто до „повозу без коней— Генрі Форда. Рокефеллера наслідник запевнив свою позицію розвоєм летунства та запотребуванням оливи для огрівання домів.

У більшості автохтони, власники нафтових піль у діяспорі, не мали спроможности самі їх використати. З технічною допомогою прийшли індустрійні країни. Вони теж зорганізували ринок збуту та розподілу як теж мережу петро-хемічної індустрії.

Але нафта не вічна. Її кількість обмежила сама природа і примусила людство бути в погоні за новими джерелами енерґії. Прийшла велика ставка на нуклеарну силу... Тут автор книжки згадує нуклеарну катастрофу Чорнобиля, що започаткувала нову еру охорони довкілля. Чорнобиль, — це невидна, однак, смертельна небезпека, це попередження для технології без контролі, а політично — зворотна точка у гласності та перебудові.

З ЛИСТІВ ДО РЕДАКЦІЇ

Признання і подяка

Ще в березневі, так би мовити, Шевченківські дні, у числі щоденника „Свобода" з 9-го березня був надрукований дуже змістовний і цікавий допис „Про це і те" О-КА, під заголовком „Про невмирущу книгу". Тоді ж хотіла я подякувати авторці, але трохи хвороба та переїзд з одного приміщення до іншого перешкодили вчасно те зробити.

Допис той починає О-КА розповіддю, що до редакції приходять численні листи з України, з різними проханнями і немало з них просять прислати книжок.

А один земляк пише з далекої Кубані, дуже просить прислати йому „Кобзаря", видрукуваного „тут — без викривлень, без пропущень".

Й інші земляки просять прислати найбільше книжок, журналів, газет... Тож кожна книжка звідси там іде на вагу золота і переходить з рук у руки.

З огірченням О-КА ставить питання: „А як у нас???" І стверджує, що тут все зменшується видання книжок, бо... бракує читачів. Навіть „Кобзарем" навряд чи багато наших людей тут цікавляться. Згадала авторка, як колись вона відвідувала своїх знайомих, заможніх „політичних еміґрантів", там вона помітила „Кобзаря", що на підлозі підтримував надламану ніжку мармурового столика.

А мені колись довелося читати в американському журналі таке: „Народ без книжки, без літератури — то не нація, а плем'я".

Отже і у нас тут з'являється таке „плем'я нечитайлів", нам на превеликий жаль і ...сором..

Та ще пригадалася розмова, яку колись чула на березі океану, куди чимало наших людей їдуть відпочивати.

Сиділа на пісочку група жінок і з ними дівчинка — підліток, яка ввесь час, перериваючи розмову, зверталася до матері: — „М-а-а-мо! Мені нудно, скучно! Що мені робити, де б мені піти?" Якась з присутніх, жінка порадила: „Візьми книжку, почитай!" Але ж тут мама з обуренням заявила: „читати книжку вліті? Тож вона зимою, як ходить, до школи, тоді мусить читати, тепер треба спочивати!"

От і виходить, що деякі „мами" самі „виховують нечитайлів".

Все ж таки, я хочу вірити, що наша О—КА своїми вартісними й цікавими дописами розбудить хоч у деяких збайдужнілих „політичних емігрантів" українську кров і перед ними стане питання: „Хто ж ми, чиї ми діти?"

Тепер хочу ще згадати допис „Про це і те" О-КИ у квітневому числі щоденника „Свобода", під заголовком „Писанка Оксанки", такий глибоко зворушливий, що я не могла без сліз його читати.

Спершу іде мова про отримання редакцією великодніх писанок з різних частин України — одна краща другої.

Але ж поміж усіма цими писанками пишається одна для всіх найцінніша. Її поклало 5-літнє дівчатко (жертва Чорнобиля), яке приїхало з мамою з Києва, в надії тут вилікуватися.

Її мама розмовляла із службовцями, розповідаючи про своє горе, а тим часом Оксанка, що постійно живе в нестерпних болях, ледве дибала на хворих ніжках від одного столу до другого і спухшими пальчиками клала свою писанку.

Як описує О-КА, на її так недитячому личку проникав, немов крізь хмари несміливий усміх і вона тихенько складала кожному побажання"'.

На кінець допису авторка згадала знову найкращі кольорові гуцульські писанки, але, каже вона, „ця темна дерев'яна стала нам такою дорогою тому, що вона від хворої Оксанки".

Написала я цей свій відгук-подяку за дописи О-КИ, видрукувані „Свободі" за останні два місяці, в березні і квітні, що зробили на мене глибоке враження.

Найщиріше дякую за них і, може, ще у когось буде бажання за змістовні, цікаві, а часом і зворушливі статті, друковані в нашій пресі, дякувати авторам, коли вони дійсно цього заслуговують.

Лариса Дончук
(довголітня передплатниця та й „дописувачка"... часом), Філядельфія, Па.

Невже українці „ревіндикували" люблинську реліквію?

Кореспондент „Вашінґтон Повст" Блейн Ґарден у ч. з 31-го березня написав довгу статтю про пропажу шматка дерева з костьола св. Станислава в Люблині, Польща. Цей шматок дерева вважають частиною хреста, на якому розп'ято Ісуса.

Не зважаючи на зусилля слідчих і судових органів, досі не вдалося виявити спричинників крадежу. Підозрівають дві можливості: що це діло кримінальних злочинців, або, що воно має історичний підклад.

За леґендою цей шматок дерева походить із хреста Спасителя. Ця реліквія зберігалася в базиліці оо. Домініканів у Люблині впродовж шістсот років. Хоч викрадення цієї реліквії доконано професійно, то домініканин о. Стефан Ярошевський, протоігумен мо-

(Закінчення на стор. 7-ій)

Мирослав Семчишин

„БЕЗЗАКОННЯ ДАЛІ ТРІЮМФУЄ"!

(До мовної ситуації в Україні)

I.

Півроку минуло з того часу, як на сторінках „Свободи" (чч. 241-243, грудень 1990) ми розглянули питання „Як утверджується українська мова в Україні". Основою цього питання були багаті на факти і ствердження звітно-виборчої конференції Товариства Української Мови ім. Шевченка — Просвіта (ТУМ, — вересень 1990), а вслід за нею, під еґідою ТУМ — Всеукраїнська нарада у справах видання українських підручників для шкіл і наукової літератури. У висновках обох конференцій було стверджено, що закон про українську мову з вересня 1989 року не діє як треба, зокрема у галузі всіх типів шкільництва і загальнонаціонального життя, а якщо діє, то дуже кволо і то з вини органів державної влади, що іґнорує закон або чинить різні перешкоди у всяких спробах його здійснювання.

Паралельно з тим або дуже маловідчутний оцей закон в широкому мововжитку народних мас і соціяльних груп, зокрема в південносхідніх областях України. Справді, драматичні інколи, заходи активістів ТУМ не тощо вчинити згаданий закон діючим, але бодай створити осередок ТУМ в різних реґіонах України, здебільшого розбиваються об спротив адміністрації обласної, районної чи міської, як теж шовіністичних кіл вірних Москві землячків-перевертнів, а то й росіян даного терену. А як з узаконеною українською мовою в Україні сьогодні? Чи є якісь надійні, позитивні зміни на краще? І ось настав час знову вернутися до цієї теми, бож вона ще довгі-довгі роки буде не тощо актуальною справді, але є одним з основних факторів духового відродження України в усіх галузях її життя. А що на цьому саме відтинку чекає нас справді довга і вперта боротьба, доволі вимовно і переконливо свідчать про те виступи-свідчення цілого ряду провідних діячів з кіл саме ТУМ і Спілки Письменників України, (СПУ), які стоять в аванґарді тієї боротьби. І в цьому аспекті кілька місяців тому відбуті звітно-виборчі збори централі ТУМ і спільна конференція представників ТУМ і правління СПУ дають нам багато цікавого матеріялу про цю саме боротьбу справжніх патріотів України за права і престиж української мови. Виступи і дискусія на цих зборах, виступи в пресі і спеціяльні публікації в цій справі, свідчать про те, що крім політичного, економічного, екологічного ітп. фронтів маємо теж мовний фронт. Боротьби на цьому фронті не сміємо програти, каже заступник голови центрального правління ТУМ — народний і заслужений артист СССР — Анатолій Мокренко. Він пригадує нам слова Павла Тичини, мовляв „Те що має жити — мусить"! — бо — „Наша віра-мова"....

А все ж таки приходиться ствердити, що сум і пригноблення огортає вас, коли читати про все те, що звітували делеґати і учасники у виступах. Вони подавали реальні факти, як тяжко працювати в різних околицях України, щоб встановити осередки ТУМ, а що вже й говорити про утвердження рідної мови в школах, учбових закладах чи в державній адміністрації. Всю цю справді драматичну ситуацію найбільш рельєфно схарактеризував Володимир Чемерис з Дніпропетровська, кажучи: „Беззаконня далі тріюмфує...".

А ось підтвердження того, про що говорив В. Чемерис. Наприкінці січня ц.р. відбулась спільна нарада (пленум) Правління Спілки Письменників України (СПУ і ТУМ, присвячена розглядові мовного питання у різних областях України або, точніше кажучи як утверджується закон про українську мову. Основну доповідь виголосив голова ТУМ і в той же час секретар СПУ — Павло Мовчан. Проаналізувавши цілу низку складних проблем національно-політичних, економічних, екологічних ітп., з якими приходиться мати до діла в щоденному житті сучасної України, торкнувшись мовного питання, він прямо заявив: — „Закон про мови — закон паперовий! а — беззаконня реальне"... Якщо приглянутися систематичним даним заступника міністра народної освіти І. Хоменка, то українці — справді національна меншість (в Україні) Доказ: у Києві на 307 шкіл і 341,000 молоді, навчання українською мовою здійснюється у 49-ох школах і вчиться в них 36.8 тис. учнів, включаючи в це число і школи з двомовним навчанням (українсько-російські школи). Коли ж йдеться про широкий мововжиток, — „не будьмо байдужі, заявив П. Мовчан, — яка мова лунає навколо нас, бо в чужій мові для мене зачаток загрози нашому існуванню!... І — захищати треба не просто мову а національну субстанцію".

На згаданому пленумі прозвучали слова критики, а то й тривоги з приводу того, що діється на мовному фронті України.

Проф. Анатолій Погрібний ствердив, що обоснований закон не на державних а на аматорських засадах. Він не передбачає жодної відповідальности і не має сили дієздатности. Скільки знущань і глуму з нашої мови збоку шовіністів, перевертнів-яничар. У непошануванні закону винні голови районних комітетів, чи обласних виконавчих комітетів сходу-півдня і центру України, а за ними цілі кадри трудової інтеліґенції, які палають ненавистю до української культури... В останніх місяцях ряд газет переведено на російську мову. 626,000 українського населення Криму не має жодної української школи. Закон не передбачає жодної відповідальности за його невиконання. Зневажання всього, що національне, це національний нігілізм. Вірність русифікаторству буквально в'їлась у пори і клітини правлячої партії і то, на жаль, — невиліковальна хвороба. Заяви про підтримку української культури партійними комуністами — це порожні слова...

Академік М. Жулинський з Інституту літератури АН УССР сказав, що „Наші перспективи на майбунтє — дуже певні. Подвійну бухгалтерію практикується ще від часів Сталіна. Ствердив це ще у 20-их роках. М. Скрипник, пригадуючи слова голови уряду Раковського — „визнання української мови по урядах могло б означати панування буржуазії і куркульства". І цей симптом клясового трактування мови існує посьогодні. На Україні здійснюється принцип: міська культура — російська, сільська — українська. А майбутнє за містом, тому і треба по містах розвивати російську культуру... М. Жулинський пригадав як то у 1937 році зі шкіл вигнано 4,000 учителів — „махнівців-петлюрівців"... Поки процес освіти в тому і культури в Україні буде ідеологізований, — жодних успіхів не можемо чекати. —

Дальше буде.

УНС ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ

ІНВЕСТУЙТЕ В УКРАЇНУ, ЗБІЛЬШІТЬ ФОНД ВІДРОДЖЕННЯ УКРАЇНИ — УНС!

ФУНДАЦІЯ УКРАЇНСЬКОГО ВІЛЬНОГО УНІВЕРСИТЕТУ З ВЕЛИКОЮ ПРИЄМНІСТЮ І ВДЯЧНІСТЮ ІНФОРМУЄ УКРАЇНСЬКУ ГРОМАДУ У ВІЛЬНОМУ СВІТІ ПРО ДОСТОЙНИХ ЖЕРТВОДАВЦІВ

З глибокою вдячністю інформуємо українську спільноту в діяспорі **про нові Постійні Стипендійні Фонди** (ПСФ) при Фундації УВУ в Америці.

ПСФ Українського Народного Союзу (УНС), — найстарша заслужена українська установа Північної Америки, яка на протязі століття служить українській спільноті на поселеннях і в Батьківщині; **ПСФ — д-ра Ярослава і Ірени Моцюк** — відомих, активних і жертвенних громадських діячів української спільноти.

Нові ПСФ призначені на стипендії в першу чергу **для українських студентів з України**, на студії українських наук в УВУ в Мюнхені.

Щиро вітаємо достойних членів **фундаторів, меценатів і добродіїв, які постійно розбудовують свої фонди при Фундації УВУ, а саме: Управу і членів УНС, д-ра Ярослава і Ірену Моцюк, д-р Ірену Гребеняк,** (бажаємо д-р Гребеняк скорого видужання), управу і членів **Укр. Фед. Кред. Коопр. СУМА в Йонкерсі, Управу і членів Укр. Фед. Кред. Кооперативи „Самопоміч" в Пассейку, Н.Дж., Управу і членів Укр. Фед. Кред. Кооперативи „Самопоміч" в Ню Йорку.**

Щиро вітаємо нових меценатів добродіїв — тисячників: Ореста і Дарію Темницьких, Петра Кавація, Евгена і Оксану Луцьких, мгра Михайла і Надію Калиничів, д-р Степана і Тамару Тимків, Федора Токарчука, д-ра Володимира і Анну Чубатих, Управу і членів Укр. Правос. Кред. Кооперативи в Ню Йорку і Богдана Лівчака.

Зокрема дружньо вітаємо нових членів Фундації УВУ **д-ра Михайла і Ізяславу Заяців, Михайла і Доріс Пилипчуків, Івана і Юлію Розщішевських,** і десятки нових членів прихильників, і сотні постійних жертводавців на українську науку і рощення молодої зміни для України.

Зі спадку св. п. Івана Луцика, 4,835.21 **(87,335.21),** Український Народний Союз 4,000.00 **(10,500.00),** Костів Семен зі спадку 2,905.98 **(3,295.98),** д-р Моцюк, Ярослав і Ірена 2,560.00 **(10,000.00),** д-р Гребеняк, Ірена 1,000.00 **(8,550.00),** Укр. Фед. Кред.Коопр.СУМА в Йонкерсі, Н.Й. 600.00 **(4,500.00)**

По 500.00 зложили:

Долінський, Андрій і Лариса (940.00), Таращук, Володимир (3,067.00), Темницькі, Орест і Дарія + Matching Gift **(1,000.00),** Укр. Фед. Кред. Коопр. „Самопоміч" в Пассейку, Н.Дж. **(2,950.00), Зі спадку Павла Андроняка** 300.00.

По 250.00 дол. зложили: Кий, Василь і Лідія **(2,350.00),** Макар, Володимир **(1,735.00)** Канада мгр Савчук, Марта **(2,875.00),** Луцький, Евген і Оксана 225.00 **(1,000.00).**

По 200.00 дол. зложили:

Бакалець, Марія **(2,375.00), Іванчишин, Василь і Ірина (1,435.00),** Каваць, Петро **(1,000.00),** Укр. Нац. Кред. Спілка Монтреаль, Канада.

По 150.00 дол. зложили:

д-р Драбик, Василь, ОЖОЧСУ Голивуд, Фльорида, Укр. Фед. Кред. Коопер. в Гартфорді, Конн. **(975.00).**

По 100.00 дол. зложили:

д-р Алиськевич, Роман і Анна, мгр Блазенко, Христина **(1,605.00),** д-р Боднар, Богдан і Лідія; д-р Веселий, Орест **(1,700.00),** Вомпель Роман, **(2,380.00);** д-р Глинський, Борис і Уляна **(825.00);** д-р Галярник Ігор **(1,100.00),** Гарий Е. Мадіне, д-р Дзвінник, Ярослав і Марія, Довгенко, Михайло **(1,300.00),** Дольбін, Володимир і Галина, Дучинський, Володимир **(700.00),** д-р Заяць, Альберт і Ісаслава **(500.00);** Каваць, Петро **(800.00),** мгр Калинич, Михайло і Надія **(1,000.00);** д-р Крупа, Теодозій і Любомира д-р Лебедович, Віктор, Макар, Андрій і Ірена, Млинко, Ярослав **(1,225.00);** Мотрук, Петро, Новотни Віктор **(1,105.00),** інж. Огар, Василь і Оксана **(850.00),** Оприско, Юрій **(1,285.00),** Оренчук, Володимир і Ярослава **(985.00);** Пилипчук, Михайло і Доріс **(500.00),** д-р Попель, Юрій і Наталія **(700.00);** Преосвященний Архиєпископ Митрополит Максим Германюк, Канада; Савчин, Микола **(2,900.00),** Смерека, Евген; Старостенко, Володимир **(955.00),** д-р Стахів, Ярослав і Іванна **(725.00),** д-р Стрільбицький, Олександер **(2,505.00),** д-р Темницький, Юрій і Софія **(1,200.00),** д-р Тимків, Степан і Тамара **(1,005.00),** Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Нюарку, Н.Дж. **(925.00),** Укр. Фед. Кред. Коопер. „Самопоміч" в Ню Йорку **(5,050.00),** д-р Фішер-Слиш, Марія **(1,430.00)** Канада; д-р Харкевич, Мирослав і Олена, мгр Цісик, Марія; Цяпа, Михайло **(800.00),** д-р Чубатий, Володимир і Анна **(1,000.00);** Токарчук Федір **(1,000).**

По 50.00 дол. зложили:

Антоняк, Зенон, Вертипорох, Юлія **(650.00),** Вомпель, Осип і Анна, Гоган, Семуел і Лариса, д-р Гординський, Ярослав, Григорчук, Лев і Лідія, д-р Грушка, Мирослав і Ільсе, д-р Демідович, Юрій і Христина, Держко, Евстахій і Ірена, Дзедзик, Андрій і Ірена, Дипко-Филипчак, Ірена **(1,435.00),** д-р Залізняк, Юлія і Мирослава, Заяць, Марія, д-р Когутяк, Володимир; Крижанівська, Марія; Лехіцький, Іван; Никифорук, Юрій; д-р Ничай, Степан і Ірена **(1,200.00);** Новак, Петро і Софія; д-р Олійник, Степан; Панасюк, Емілія; Прегар, Микола **(800.00);** Притула, Василь; Прятка, Степан і Параскевія; Рокіский, Едвард; Росцішевський, Іван і Юлія **(500.00);** Укр. Фед. Кред. Коопр. в Балтимор, Мд., **(900.00);** Укр. Прав. Коопр. в Ню Йорку **(1,025.00);** Фіріщак, Осип; Ходновський, Нестор і Марія; Хомин, Оля; Цибрівський, Юрій і Наталка; Чучук, Степан; Шипо, Павло; Штоник, Томас; Юрків, М.; Дзюба, Корнель і Емілія **40.00.**

По 30.00 дол. зложили:

Васильків, Осип і Марія; Гробельський, Степан і Надія; Гаррет, Василь і Анна; Климук, Ірена; Кузьмінська, Галя; д-р Паламар, Михайло і Галина **(1,380.00);** Прокопів, Ольга;

По 25.00 дол. зложили:

Аренбургер, Дмитро і Евгенія; Артимишин, Люба; Балабан, Василь і Ольга; Баланецький, Іван і Гільда; Бахір, Василь і Марія; Безубяк, Іван і Анастазія; Бекерський, Іван і Оксана; д-р Богданів, Віталій і Олександра; д-р Бурік, Микола; Вареля, Ольга; Ващезин, Іван і Марія; д-р Верес, Олег і Ненсі; Воронін, Олександер і Оксана; Воронюк, Олександер і Аліся; Гаврилюк, Степан; Гайда, Ярослав і Анна; д-р Ганушевський, Тарас і Іванна; Голутяк-Галик, Степан і Анна; Гординський, Роман і Вася; Гошовський, Володимир і Леонтина; Гранківський, Михайло; Гусарук, Евген — Канада; Гулік, Софія; Децкий, Микола; Душник, Марія **(635.00);** Жирук, Ганна; Жук, Іван; Зубаль, Марія; Кінджерський, Марія; Кіцюк, Ярослав і д-р Марія; Климко, Мирослав і Галина; Кліщ, Володимир і Віра; Козіцький, Володимир і Анна; Колісниченко, Оксана; Копистянський, Ярослав і Марія; Костечко, Петро; Костка, Михайло і Анна; д-р Коструб'як, Дмитро і Дарія; Креер, Богдан і Ілярія; Крупський, Корнель і Наталія; Кузик, Микола; Кузик, Нестор; інж. Кух, Володимир **(565.00);** д-р Йосиф і Марія Лісогір; Пічак, Богдан **(1,000.00);** д-р Луценко, Леонард і Лариса; Марусяк, Марія **(900.00);** д-р Музичка, Ярослав і Лариса; Мульказевич, Марія; мгр. Онишкевич, Ілля і Марія; Палідвор, Марія; Перевізник, Іван; Пилипяк, Роман і Катерина; Пилявка, Теодор; Пиптик, Галина; Підстригач, Леонід і Параскевія; Пітула, Микола і Ірена; Плеш, Михайло; Порітко, Роман і Галина; Рабарський, Василь; Рак, Петро; Рокіский, Едвард; Роман, Ілля і Софія; Руб, Юрій; Савчук, Ярослав; д-р Січ, Дмитро і Оксана; Солонинка, Маркіян; Стадник, Степан; проф. Степаненко, Микола і Галина; Хома, Йосиф і Анна; Шолюха, Марія; Яремко, Дмитро і Елсі.

По 20.00 дол. зложили:

Бачинська, Марія Оксана; інж. Вонторський, Олександер і Софія; д-р Годинський, Володимир; д-р Голіян, Михайло і Оксана; Гусак, Петро і Марія; Гудак, Петро; д-р Дармограй, Петро; Демянчук, Григорій; Ілюк, Олександер і Зіна; мгр. Квіт, Зиновій **(755.00);** Ковалів, Роман і Бронислава; Кущинський, Антін; Лесевіч, Дмитро; Масловський, Зенон; Міджак, Андрій; д-р Мурський, Лев і Оксана; Паньків, Софія; Скрибач, Василь і Ірена; Паш, Юрій; Яворський, Іван і Анна.

По 15.00 дол. зложили:

Андреюк, Андрій; Андрийович, Михайло і Людмила; Антон, Іван і Марія; Барицький, Микола; Безручко Катерина; Бойчук, Петро і Христина; Борис, Іван і Анна; Бродин, Богдан і Ольга; Бульба, Микола і Лідія; Бучма, Евген і Ельвія; Візір, Віталій; Волощук, Ярослав; мгр Воляник, Степан і Емілія; Ганушевський, Степан і Ольга; Гасяк, Семен; Григорович, Кирило і Ірена; Головацький, Осип і Юлія; д-р Гуцуляк, Василь і Марія; д-р Гелета, Ярослав і Богданна; Демченко, Юлія; Демчук, Стефанія; Дзюбас, Михайло і Анастазія; Дуркавець, Дмитро; Завіський, Микола; Іваницький, Сальвіна; Іванців, Василь і Софія; Іваськів, Володимир; Казевич, Богдан і Лідія; Королишин, Теодор і Софія; Корлятович, Степан і Павліна; Кравець, Микола і Валентина; Крамаренко, Петро і Марія; Кручовий, Володимир і Анастазія; Кулик, Михайло; Кулик, Теофіль і Йоанна; Лукасевич, Ольга; Луців, Степан і Марія; Лучка, Йосиф і Бріджед; Люти-Лютенко, Юрій; Марків, Евген і Лідія; Мудрий, Василь і Дарія; Нагірний, Михайло і Марія; д-р Павлишин, Юліян і Мирослава; Питльований, Володимир і Іванка; Пітрі, Ірена; Попович, Володимир і Юстина; Потопник, П'єр і Параскевія; Походай, Іван і Донна; Процик, Олександер і Ірена; Радиш, Оксана; Рейнер, Ірена; Решітник, Василь і Віра; Рубчак, Евгенія; Рудницький, Осип і Анна; Савка, Августин; Савчук, Богдан і Надія; Садлик, Михайло і Марія; Свідерський, Марта; Сирко, Ілля і Параскевія; Серабин, Францес; інж. Сосяк, Василь; Степанків, Ярослав і Катерина; Степовий, Константин і Евгенія; Стефанишин, Марія; Твердохліб, Петро і Ірена; Терлецький, Катерина; інж. Тишовницький, Омелян і інж. Олена; Тустанівський, Володимир; Федак, Евген і Теодозія; Харкевич, Іван і Евгенія; Цегельський, Юрій і Надія; Цетенко, Вячеслав; Черняк, Адріян і Ніна; Човник, Йосиф і Стефа; Шефран, Евшен; Шийка, Іван; Школяр, Михайло і Ольга; Шмуляк, Анна; д-р Яцух, Михайло і Ірена; Волощук, Петро і Аня.

По 10.00 дол. зложили:

Ванша, Леонід; Варварів, Олена; Вачек, Степан і Катерина; Висоцькі, Роман і Дарія; Вінич, Віктор і Надія; Бабій, Іван; д-р Барановський, Роман і д-р Стефанія; Бартків, Іван; Борис, Еліас; Ганчарик, Антін і Стефанія; Грабець, Роман і Мирослава; Демків, Вероніка; Демчук, Ольга; Дзівак, Іван і Анна; Дячук, Анна; Жовнір, Іванна; Журківський, Іван і Валентина; Клим, Ярослав і Іванна; Козіцький, Микола; Колісник, Григорій і Анна; Конрад, Богдан і Мирослава; Конрад, Ігор і Соня; Корінець, Микола; Крамарчук, Петро; Лаба, Степан; Літепло, Семен і Оля; Манастирський, Василь і Ірена; Мачай, Іванна; Ортинський, Михайло і Аліся; Островський, Теодор і Анна; Панкевич, Порфірій і Тамара; Паркер, Роджер і Наталія; Прибильський, Михайло; інж. Пришляк, Олександер і Анна; Процик, Степан і Люба; Романів, Богдан; Рудик, Степан і Ольга; Сердюк, Василь; Телешевський, Іван; Ткачук, Степан; Фафендик, Марія **(645.00);** Хома, Іван; Хомут, Наталія; Чехут, Марко і Віра; Чорний, Михайло; інж. Шумилович, Тарас і Ірена.

Нижче 10.00 дол. зложило 15 осіб на суму 71.00 дол.

Щиро дякуємо нашим жертводавцям, які завжди щедро відзиваються на наші заклики.

ФУНДАЦІЯ УВУ 1990 року при Вашій щедрій допомозі виплатила 123 стипендії для українських студентів УВУ. Студенти були з 14 країн нашого поселення. Стипендії покривали оплату за навчання. Крім того, студентам з України та інших країн Східньої Европи, крім оплати за навчання покрито кошти прожитку. Фундація зорганізувала десяту з черги студійну поїздку **„Стежками батьків по Европі".** Студенти вперше відвідали українські поселення в Чехо-Словаччині. Учасники „Стежок" одержали від 3 до 6 кредитів у своїх університетах.

МИНУЛОГО РОКУ десятки студентів з України та з країн Східньої Европи студіювали в УВУ. Рівно ж десять професорів з університетів Чехо-Словаччини, Польщі, Румунії, Канади і Америки, — науковці різних галузей українознавства поповнили викладацькі й наукові кадри університету.

У ЮВІЛЕЙНОМУ 1991 РОЦІ (в Мюнхені УВУ 17-го січня 1991 року відсвяткував 70-ліття свого існування), на літній семестер УВУ до сьогодні надійшло тільки з рідних земель України понад 200 заяв. **Серед зголошених** є багато заавансованих, як і тих що не мали можливості студіювати через репресії. Можливість поглибити свої знання за рахунок спеціяльних фондів Фундації УВУ будуть мати коло 70 студентів з України. Прохання про допомогу постійно збільшуються. Для України зараз дуже потрібні молоді ентузіясти з правдивим знанням культури, історії і мови свого народу. Фундація УВУ і сам університет шукають можливості щоб підтримати цих молодих студентв.

Допомога студентам з України це пряма допомога Україні, це нагода допомогти наступникам славних синів України, які творили її історію і культуру. Для України зараз дуже важливо мати високоосвічених людей, які будуть творити її незалежність, піднімати її культурний та економічний рівень.

Повна стипендія на одержання одного студента з України чи країн Східньої Европи в часі літнього семестру в Мюнхені виносить від 1,000-1,500 дол. Дуже дорого коштує приміщення в українському та німецьких гуртожитках. Крім того хоч мінімальну суму 10 - 15 дол. тижнево потрібно дати кожному студентові на транспортацію чи особисті потреби.

На жаль багато прохань без Вашої скорої допомоги Фундація буде змушена відкинути.

Вище згадані потреби змушують нас просити Вашої допомоги. Будемо вдячні якщо Ви особисто чи Ваша установа візьме спонзорство хоч одного студента з України, або щедрою пожертвою відгукнеться на наше прохання. Ваша щедра пожертва уможливить нам прийти з допомогою українській молоді.

І ТОМУ ЗВЕРТАЄМОСЯ до української громади з проханням своїми щедрими пожертвами прийти на допомогу Фундації УВУ в її корисній праці. ВАША ПОЖЕРТВА сьогодні на студії — це не тільки успішна і пряма допомога Україні, але і найкращий національний „капіталовклад" у виховання і формування молодих наукових кадрів для України.

Всі пожертви і датки на Фундацію УВУ, на різні фонди, стипендійні фонди і програми при Фундації, — можна відтягати від податку.

Чеки просимо виписувати на UFU Foundation та висилати на адресу Фундації УВУ:

Ukrainian Free University Foundation, Inc.
P.O. Box 1028, New York, N.Y. 10276

Проф. ПЕТРО ҐОЙ
голова

Д-р ЯРОСЛАВ МОЦЮК
скарбник

Події в Україні віддзеркалюються у знанні абітурієнтів

Ню Йорк (О. К.). Як і кожного року, у місяці квітні в Школі Українознавства ОУА „Самопоміч", яка відбуває свої заняття в приміщеннях Школи св. Юра, переведено матуральні іспити. Жаль, що кількість абітурієнтів зменшується помітно, але цим разом учителі могли завважити з радістю, що події в Україні та хвиля відродження, яка там дедалі набирає сили, мали поважний вплив на знання цьогорічних випускників школи. Це підкреслила у своєму слові до абітурієнтів директор школи Ольга Кекіш після закінчення усної матури. До абітурієнтів промовляли також інспектор і голова іспитової комісії д-р Олександер Лужницький, який зложив їм щирі побажання, та учительки української літератури і української культури — Христина Ференцевич та Евстахія Гойдиш. Остання не маючи можливости бути на врученні матуральних дипломів, передала усім абітурієнтам малі відзначки Тараса Шевченка.

Усний матуральний іспит перейшов з успіхом 27-го квітня після двох частин письмових іспитів, які відбулися 13 і 20-го квітня — з української мови і літератури, культури, історії і географії.

Завершальним однак був день 27-го квітня, коли в одній із кляс засіла іспитова комісія під проводом інспектора д-ра О. Лужницького в учительському складі директора О. Кекіш та учителів д-р Святослава Лепкого, Х. Ференцевич, Е. Гойдиш і Тараса Певного.

Іспит розпочав молитвою отець Теодозій Ільницький, а відтак учні, витягнувши льоси, відповідали на виписані на карточках запитання.

Пізнім пополуднем іспити закінчено і після короткої наради усі учні, учительський збір та батьки учнів зібралися разом, а д-р О. Лужницький прочитав вислїди іспитів. Серед дев'яти абітурієнтів чотири закінчили матуру з відмінним вислідом, а інші з дуже добрими, добрими і задовільними вислідами. Абітурієнтами були Андрея Алиськевич, Таня Головінська, Дарка Фесак, Марко Брикович, Андрій Літепло, Петро Редько, Коля Савицький, Григор Щесник і Тарас Ференцевич.

Після проголошення вислідів кожен абітурієнт дякував своїм учителям, які стільки років щосуботи терпеливо, послідовно і сердечно віддавали їм свої знання.

Як підкреслила у своєму прощальному слові директор О. Кекіш, всі цьогорічні абітурієнти помітно засвідчили зацікавлення подіями в Україні, розуміння політичних процесів, що наближають український народ до бажаної незалежности і державности.

Вручення матуральних дипломів, бенкет і баль відбудуться цього року в суботу 8-го червня для усіх випускників шкіл українознавства Ню Йорку та околиці в приміщеннях Рамада Інн, 130 Рт. 10, Іст Ганновер, Н. Дж. Господарем цьогорічного бенкету та балю є Школа Українознавства в Нюарку.

Випускники (перший ряд, зліва): Андрея Алеськевич, Коля Савицький, Тарас Ференцевич, Петро Редько, Дарка Фесак; (другий ряд, зліва): Андрій Літепло, Марко Брикович, Григор Щесник і Таня Головінська.

Св. п. М. Сурмач, ст.

У неділю, 12-го травня цього року відійшов у засвіти на 98-му році трудолюбивого життя Мирон Сурмач, ст., піонер української Америки, людина багатьох зацікавлень.

Народився Мирон Сурмач 8-го січня 1893 року в селі Желдець, повіт Жовква, в Західній Україні. 17-річним хлопцем він приїхав у 1910 р. до Америки. Спочатку працював у фабриці, відтак, у ресторані, а потім заложив у Ню Йорку свою книгарню.

У 1982 році він видав „Історію моєї Сурми" — Спогади книгаря, яка для дослідників українського поселення в ЗСА є першорядним джерелом. Іван Смолій, письменник і тодішній редактор „Народної Волі", який був упорядником цієї праці, у передмові до книжки згадує, що „Сурма", була пристанищем для всіх, хто ставив перші кроки на американській землі і потребував поради, а передовсім вона була надійною опорою для мистецької братії, бо Мирон Сурмач був приятелем, патроном і добродієм наших композиторів, мистців, співаків і видавцем творів багатьох поетів і прозаїків.

У цьому сенсі історія „Сурми" є у великій мірі історією культурної діяльности нашої заокеанської громади, і в тому саме особлива цінність тих спогадів, що написані на 90-му році життя цієї небуденної людини, написані ще впевненою рукою і відтворені доброю пам'яттю мемуариста.

Сурмач у спогадах згадує, що від 1924 до 1934 року був у повному підприємчивому розгоні. Видавав книжки, платівки, рольки, почав першу українську радіопрограму, влаштовував балі, концерти, опери, прогульки матерів. Тисячі витрачав на оголошення, мав 20 помічників у книгарні, закладав філії „Сурми" в різних місцевостях, де були українці.

Мирон Сурмач взяв собі за жінку еміґрантку Анастасію Бабій, яка привела йому на світ дочку Ярославу, відому мисткиню, і двох синів: Івасика й Мирона, який перебрав по батькові книгарню.

Івасика, півторарічного хлопчика, стрінула трагедія на фармі тітки у Саратозі, Н. Й., де він попарився гарячою водою і за кілька днів помер.

1969 року померла дружина Сурмача, з якою він прожив 47 років. Він описує свою тугу за дружиною Настусею: „Минули роки, нема вже моєї вірної дружини. Померла тихо, відійшла у вічність. Виходжу в сад, на город, де ще ростуть посаджені нею квіти, стаю в тіні ласкавої липи й могутнього дуба, спиняю око на берізках і згадую її, наше щасливе життя, згадую мою книгарську діяльність, мою Сурму з десятками і сотнями людей, що відвідали її, дивлюся на пройдений шлях і кажу собі, що життя було гарне, життя повноцінне. А змістом його була моя любов до книжки і любов до мого народу, якому бажаю волі і кращої долі на рівні з іншими великими і вільними народами. Дещо на шляху до тої волі України зробила і моя Сурма".

У 1952 році М. Сурмач купив у Саддл Рівері, Н. Дж. двоакрову посілість і назвали її „Сурмачівкою", на якій завів пасіку.

Кожного року коло 35 груп школярів з Ню Джерзі й Ню Йорку відвідували „Сурмачівку", де Мирон Сурмач розповідав їм про пасічництво й бджоли, а для уприємнення лекції він грав їм кілька пісень на бандурі, пояснюючи дітям про цей український інструмент.

Покійний провадив спартанське життя, а про свій життєвий, головно здоровельний досвід, інформував читача „Свободи" у своїх статтях-порадах, що треба споживати, щоб жити до „100 років". Свій мед він посилав колишньому президентові ЗСА Ричардові Ніксонові, який кілька років був його сусідом, президентові Реґенові і його дружині Ненсі, від яких зберігається на „Сурмачівці" подяка за мед і його пораду бути здоровим, споживаючи мед і ярину.

Св. п. Мирон Сурмач

Недавно нюйоркчани попрощали в останню дорогу свого найстаршого піонера української еміграції.

У вівторок, 14-го травня, о год. 7:30 о. Лаврентій Лавринюк, ЧСВВ, відслужив у похоронному заведенні Петра Яреми Панахиду, а відтак з прощальним словом від нюйоркської громади виступив інж. Михайло Шпонтак, який дав повний огляд праці покійного у ширенні українства у цілому світі. Микола Чорний прощав Сурмача від школи кобзарського мистецтва, а Лаврентія Туркевич, колишня вчителька Сурмача гри на бандурі заграла на бандурі похоронну пісню і започаткувала „Журавлі", які підхопили присутні й своїми голосами віддали останню шану покійному.

У середу, 15-го травня, в українській католицькій церкві св. Юра в Ню Йорку парох і ігумен о. Патрикій Пащак, ЧССВ, відслужив Св. Літургію і виголосив прощальне слово, в якому згадав, що покійний зберігав все те, що нам цінне. Він був пропаґатором українського народу на Сході Америки. Його ім'я стало відоме у цілому українському світі. Він залишив по собі велику вартісну спадщину. В академії св. Юра Сурмач відкрив 10-тисячний стипендійний фонд імени покійної дружини бл. п. Анастасії і свого імени.

Після Служби Божої учасники похорону від'їхали на український православний цвинтар св. Андрія Первозванного в Савт Бавнд Бруку, Н. Дж., де о. Лев Ґолдейд, ЧСВВ, відправив молитву й запечатав гріб.

Над відкритою могилою промовив довголітній і особистий приятель покійного Теодор Терен-Юськів, який дав повний образ життєвого шляху Сурмача і його всебічне зацікавлення всім тим, що було українське, своє.

Отець Ґолдейд, висловлюючи співчуття родині покійного, згадав про своє особисте знайомство зі Сурмачем старшим, з яким він постійно зустрічався і розмовляв про минуле й сучасне. Він заінтонував „Чуєш, брате мій", яке продовжив мистець Михайло Мороз, а за ним всі інші.

На тризні, яка відбулася у цвинтарному будинку, син покійного Мирон молодший подякував присутнім за участь в похороні й прочитав останні слова свого батька, сказані 3-го травня цього року о год. 5:00 пополудні: „Я перестав думати, що зможу танцювати на своєму столітньому ювілеї. Вже тепер мені тяжко встати з крісла. Не маю до нічого апетиту, Славця (дочка) приносить всі вітаміни, але вони мені не помагають. Дарія принесла мені спеціяльний борщ, я його випив без смаку. Щодня слабнуть ноги, але Богу дякувати, що мене не дуже болять. Останніх три дні я не записав свого денника, тяжко з пам'яттю, все тяжко мені записувати, бо забуваюся. Старість — не радість".

Мирон Сурмач, старший, потішав себе, що бажає дожити до 100 років, а решта, як Бог дасть. До сотки бракував йому один рік і сім місяців.

Роман С. Голіят

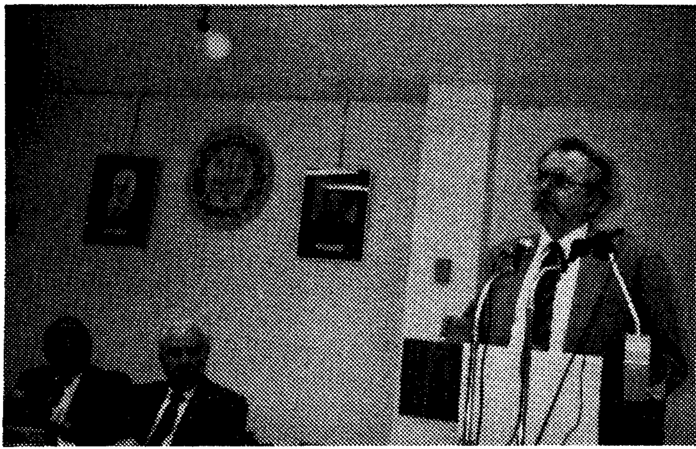
Наукова конференція „Україна: вчора, сьогодні і завтра”

Торонто (УІБ). — Тут в суботу, 27-го квітня, в приміщенні інституту св. Володимира відбулася наукова конференція на тему „Україна: вчора, сьогодні і завтра — боротьба України за суверенність і державну незалежність, 1917—1991”. Зорганізували конференцію Академічна рада при уряді Української Народньої Республіки в екзилі і Українсько-Американська Асоціяція університетських професорів при співпраці Наукової Ради при СКВУ.

На конференції були присутні президент Української Народньої Республіки Микола Плав'юк і голова Уряду УНР проф. Іван Самійленко. Відкрив її проф. Любомир Винар, голова Академічної Ради, привітавши доповідачів і гостей. Проф. І. Самійленко привітав усіх від імени президента та уряду УНР, розповів, як було створено Академічну Раду, підкреслив конечність тісної співпраці українського наукового світу з державно-політичною інституцією в екзилі.

Ранішньою сесією конференції провадив проф. Михайло Пап, голова Українсько-Американської Асоціяції університетських професорів, колишній професор Джон Карол університету. Доповідь „Михайло Грушевський і державне відродження України в XX столітті” виголосив проф. Л. Винар (Кентський державний університет). Він говорив про величезний вклад проф. М. Грушевського в державне відродження України протягом існування Української Центральної Ради. М. Грушевський був головою і домінуючою постаттю Української Центральної Ради та автором багатьох її конституційних актів (наприклад, 4-го Універсалу). Всупереч різним легендам, він був також прихильником творення українських збройних сил, які були б гарантом самостійности України.

Проф. Василь Маркусь (Лайола університет) виголосив доповідь „Конституційно-правні основи усамостійнення України”. Він з'ясував конституційні процеси, які відбуваються сьогодня на форумі Верховної Ради УССР. На думку доповідача, треба намагатися

Виступає проф. Л. Винар. Сидять (зліва) проф. М. Пап та проф. І. Самійленко.

відкласти підписання союзного договору до часу, поки Верховна Рада УССР не затвердить нову конституцію, бо треба узгідити союзний договір з Конституцією України, а не навпаки. Доповідач подав перелік пунктів, які обов'язково повинні увійти в Конституцію. Деякі з них, наприклад, відокремлення Церкви від держави чи охорона прав національних меншин, були частиною Конституції УНР. Можливо, що УССР буде змушена підписати союзний договір. Та він, одначе, не мусить мати політичного характеру — це може бути економічний договір на зразок вже існуючого в Західній Европі (Спільний ринок) чи договір військового або іншого характеру.

Доповідь „Релігія і політика в сучасній Україні” виголосив проф. Богдан Боцюрків (Карлтонський університет). Він проаналізував труднощі і розвиток українських церков на протязі останніх кількох років, доповнюючи доповідь статистичними даними. Б. Боцюрків уважає, що Українська Православна Церква (колишня Російська Православна Церква) використовує непорозуміння між УГКЦерквою і УАПЦ та підсилює їх. УАПЦ повинна поширювати свої впливи, в першу чергу на лівобережній і південній Україні, а не в Галичині.

Пополудневою сесією керував проф. Василь Омельченко, голова Наукової Ради при СКВУ. На жаль, Левко Лук'яненко, із незалежних від нього причин, не міг прибути на конференцію. Він прислав привітання і доповідь ред. Павлові Дорожинському, який і прочитав їх. Тема доповіді Л. Лук'яненка: „Політичний стан в Україні і питання державного будівництва”. В доповіді докладно з'ясовано причини нашої бездержавности від найдавніших аж до нинішніх часів. На його думку, одна з найголовніших причин — це надмірна індивідуальність українців, що перешкоджає їм об'єднуватися під одним проводом.

На конференції був присутній Лесь Танюк, активний член Верховної Ради УССР, голова комісії у справах релігії та культури, голова т-ва „Меморіял”. Він привітав конференцію не тільки від себе, але й від двадцяти дев'яти депутатів Верховної Ради та передав президії конференції їх підписи, що стверджувало привітання. Л. Танюк розповів про найновіші події на форумі Верховної Ради.

Проф. Михайло Пап доповідав на тему „Війна між Україною і совєтською Росією, 1918—1921”. Він проаналізував причини війни і нашої поразки.

Тема доповіді проф. Ігоря Каменецького (Центральний Мишиґенський університет) — „УНР і українська закордонна політика між двома війнами”. Доповідач яскраво окреслив складні і несприятливі умови, в яких доводилося працювати урядові УНР, взаємовідносини з Польщею, політику Німеччини супроти України.

Доповідь „Суверенітет України і проблеми економічної реформи” прочитав проф. М. Мельник (Кентський державний університет). Доповідач аналізував спроби економічних реформ в межах усього Союзу — в Москві та в окремих республіках, в Україні. Його висновок: такі реформи не дали і не дадуть сподіваних корисних наслідків, бо автори реформ не відважуться ввести вільноринкові системи, а пропаґують „соціялістичний ринок”, в якому держава і надалі здебільшого контролюватиме ціни і залишиться власником землі і більших підприємств.

Після усіх доповідей учасники ставили питання та висловлювали свої думки. Організатори конференції почастували вечерею і це уможливило не обмежувати час продовження обміну думками.

Президент М. Плав'юк навів декілька прикладів, як науковці можуть допомогти визвольним процесам в Україні. Наприклад: на Заході вважають, що не можна порушувати „стабільности” і тому треба зберегти неподілений Совєтський Союз. Науковці повинні переконати західній світ, що в його інтересі якраз протилежне — створення ряду незалежних демократичних республік. Допомога в опрацюванні Конституції — це інша ділянка, де вклад західніх спеціялістів був би корисним.

Проф. Л. Винар зупинився на фальшуванні історичної науки в Україні та потребі співпраці істориків України і діяспори. Учасники підкреслювали, що співпраця наукового і політичного секторів корисна і потрібна і її треба продовжувати.

Проф. І. Самійленко висловив задоволення наслідками конференції. Подякував доповідачам, голові та членам Академічної Ради, комітетові підготови конференції, його голові М. Липовецькому та членам В. Маркові, А. Степанюкові та іншим. Він повідомив про намір Уряду УНР опублікувати тексти доповідей українською і англійською мовами.

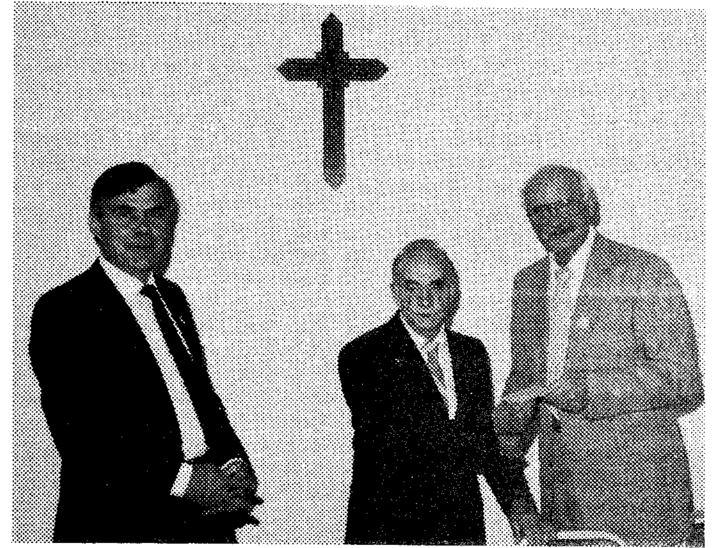
Мистецька виставка Яра Плав'юка — щедрий дарунок дітям Чорнобиля

У лявіні великих, епохальних змін і подій в Україні, яка швидкими темпами почала пробуджуватися національно і відроджуватися, шпальти наших газет були переповнені найрізноманітнішими статтями і повідомленнями про ті події, що висвітлювали політичні й екологічні питання після страхітливої чорнобильської трагедії. Ми постійно читали про всі події в Україні. Ми зустрічалися з великою кількістю гостей з України, з письменниками, мистцями, редакторами газет та журналів, науковцями та народними депутатами, різними мистецькими ансамблями. У заповнених вщерть залях ми вислуховували повідомлень представників політичної думки з різних областей України. І ми зрозуміли, що наш суверенітет незалежної України побудований не тільки на духовній, але й екологічній руїні. І тому українська діяспора реагувала дуже жваво і дуже чутливо до всіх тих проблем. По всіх більших скупченнях українців створилися клітини Руху, що своєю діяльністю підсилюють Народний Рух України. Але у вирі тих подій ми не поспішили в свій час повідомити нашу громадськість про надзвичайний жест великого мистця пензля Яра Плав'юка, який, єдиний серед мистців, відчув пекучу потребу допомоги дітям Чорнобиля. Працював із великим завзяттям і наснагою, він намалював 37 прекрасних картин, писаних „кров'ю серця і квітами душі”.

І ось минає рік від часу, коли Яро Плав'юк здійснив свій задум, бо якраз рік тому в Чикаго заходом 12-го Відділу Українського Золотого Хреста відбулася велика виставка картин, з якої весь дохід — 5,000 долярів — був переданий через місцевий Відділ Руху Фондові Допомоги Дітям Чорнобиля на руки д-ра Зенона і Надії Матківських. Цей дар Яро Плав'юк вручив на спеціяльній зустрічі членів місцевого Руху, який очолює д-р Богдан Ткачук, Борисові Тимошенкові з України, а пізніше пересланий до Фонду.

Виставка Я. Плав'юка відбувалася якраз в четверту річницю найстрахітливішої смертоносної катастрофи у світі.

В тому самому часі Україна відзначала Тиждень чорнобильської трагедії, в часі якого відбувалися наукові конференції і демонстрації проти винущування довкілля. Чикаго також відзначило День Національної Жалоби. В катедрі св. о. Миколая відбувся великий соборний Молебень, а опісля відчит про Чорнобиль, який приготовив проф. Мирослав Семчишин, а також д-р Данило Григорчук. А в ґалерії Т-ва „Самопоміч” відкрилася мистецька виставка Яра Плав'юка, яка мала засвідчити ділом щедру підтримку громади для

Д-р Богдан Ткачук передає мистцеві Ярові Плав'юкові чек на 5,000 дол.

допомоги дітям Чорнобиля. Виставку відкрила енерґійна і ділова голова нашого Відділу УЗХ Ореста Яримович, яка надзвичайно тепло підтримала благородний почин мистця, а слово про нього виголосила культурно-освітня референтка Олександра Мудра. Вона розповіла про творчий шлях Яра, як одного з найкращих мистців діяспори, якого добре знає кожний любитель справжнього великого мистецтва. Ярові сьогодні підпис непотрібний. Він бо мистець справді щедро обдарований великим мистецьким надхненням і Божою ласкою. Його картини мальовані цілою ґамою кольорів — від найніжніших до найбільше яскравих, що нагадують повну динамізму стихію, бо Ярові картини завжди в русі. Вони позначені тонкою настроєвістю і свіжістю та драматизмом почувань. Його картини неповторні. Сам мистець жалується, що ніколи досі не вдалось йому налювати ще одну таку таку саму картину. Ось хоч би „Діброва”, „Лісовий зруб”, „Перший сніг”, „Романтика гір”, „Мрійлива ніч”, або його квіти: „Шалвія”, „Квіти кохання”, „Червона рута”. Яро також непересічний майстер барвистих абстрактів, які дивною силою притягають, щоб їм безупинно приглядатися і дошукуватися все нового змісту. Чим більше їм приглядатися, тим краще подобаються. Їх можна розглядати із чотирьох інших площин і за кожним разом бачимо щось інше, щось зовсім нове. Серед них такі неповторні картини як „Танець кольорів”, „Згарище”, „Тіні забутих предків”, „Суміш” і просто „Абстракт”. Суміш почувань мистця, суміш осінніх барв, теплота людської душі. Ярової надзвичайно ліричної, тонкої душі...

А коли згадати його перші кроки в мистецтві і бідне дитинство та довгий і терпкий шлях до заслуженої слави, варто згадати, що навіть після закінчення мистецьких студій Яро не скоро був прийнятий мистецькими китами, і глибоко зражений, на довгих п'ять літ відкинув пензель і палітру та задум вступити на творчий мистецький шлях. Сьогодні він загальнознаний і визнаний, і перший спішить з допомогою дітям Чорнобиля.

Ярова виставка увінчалася надзвичайним успіхом. Продано велику кількість картин, які справді подобалися, а також принесли бажаний прихід, хоч продавалися по спеціяльно знижених цінах. Зі сльозами в очах стежив мистець, як швидко розходилися „квіти його душі” до збірок людей, що шанують і дорожать мистецтвом та прагнуть завершити благородне діло, яке допоможе збільшити кількість ліків і вітамінів хворим дітям.

На цю виставку масово прибули діти української „Рідної Школи” в Чикаго під проводом своїх учителів, радісно вітаючи почин мистця. Зокрема треба відзначити четверту клясу, яка під проводом Олександри Мудрої і Анни Свіци прийшли з квітами і співом. Ті діти мали тут окрему лекцію, де після оглядин виставки копіювали картини, які найбільше подобалися. Очевидно, пані із УЗХ дуже тепло їх приймали смачним печивом і тістечками. А в хаті всі вони писали домашнє завдання про Ярову виставку. Щирі вислови дитячих почувань з приводу Ярового мистецтва, а також його великого і благородного жесту перейшли всякі очікування. Вони, мабуть, найкраще відчули Ярів дарунок серця, який аж чарував очі глядачів, запрошуючись у їхню хату.

До сьогодні велике українське Чикаго зі зворушенням згадує Яра Плав'юка і його почин. А мистець живе надією, що гроші з виставки принесли поміч хворим дітям.

Олександра Мудра

Театральна вистава середньої школи Непорочного Зачаття в Дітройті

Наша середня школа знову порадувала нашу громаду театральною виставою. Ми мали нагоду бачити молодих акторів, які хоч виступали на сцені перший раз, виявляли великі акторські здібності. І тільки можна жаліти, що вони не будуть мати більше нагоди розвинути свої таланти. Тій молоді бракує не охоти, не допомоги старших досвідчених знавців сцени, які радо приходять її з поміччю, а добрих, цікавих для неї п'єс. Бо коли наші газети чи журнали рояться від поезій, із свічкою у руках театрального твору не знайдете.

Сцена з вистави Л. Яновської „На сіножаті” у виконанні учнів середньої школи Непорочного Зачаття у Дітройті.

Цього року була поставлена п'єса „На сіножаті” Любови Яновської. Тема із життя нашого села, коли ще над працюючою молоддю стояв прикажчик, що підганяв усіх до пильнішої праці. В цій п'єсі він, через своє каліцтво, стає офірою насміщок, а також через своє залицяння до найкращої дівчини села. Річ зрозуміла, що йому нічого не вдається, бо дівчина виходить заміж за хлопця, якого любить. Прикажчик все ж таки виявляється філософом, бо на весіллі дорогої йому дівчини пішов в такий темпераментний танок, що горб йому майже випростувався.

Щоб винагородити його за його прикру фізичну уломність, авторка п'єси наділила його найбільшою ролею, яку Володимир Степньовський виконав дуже добре. Хоча ціла п'єса вимагала багатьох осіб, як робітників, так і хористів, лише на малій кількості акторів спочивав цілий хід акції. Із признанням треба ствердити, що ролі були опановані бездоганно, навіть студентами іншої національности (польської), діялоги проходили плинно, без жодних затримок.

Христина Музичка і Марко Качан двоє закоханих, надавали грі молодечої несмілости та ніжного чару. Іна Данів як Приська, вже більш досвідчена, ішла до своєї мети сміливими кроками. Олександер Марітчак як батько закоханого Максима, був знаменитим хитруном, який зумів вимантити гроші від скупого прикажчика. Борис Когут та Іван Герасимів, які виконували жіночі ролі, внесли до п'єси багато веселих моментів.

Кристофор Пієнта, Данило Ковальчук, Роман Мітрошкін, Дженіфер Чупа, Соня Данів, Христя Півторак, Анна Пилип, Аня Лукасик були дуже переконливі ліниві працівники (так вимагали їхні ролі). Матвій Вайґел надав своїй ролі відповідну дозу поваги. Заповідали Дебра Ячковська і Борис Когут.

Тому що дуже важну ролю мали також коні, які витоптали збіжжя через неувагу Максима, що довело до вінчання Галі з Максимом, режисер п'єси Дам'ян Козак впровадив балет коней, який викликав своєю несподіваною появою своєрідний ефект.

Імпонував цим разом хор своєю впевненістю, силою та чистотою інтонації. В цьому безперечна заслуга Христі Липецької. Ліда Цісарук вміло їх супроводила. Точний нагляд над усіми приготуваннями здійснювали учителі Св. Площанська і Юрій Смик.

Ми дякуємо за приємно проведений час і будемо чекати наступної постанови за рік.

Володимир Баран

Ґлен Спей відзначив 5-річчя чорнобильської трагедії

Відзначування розпочалися в четвер, 25-го квітня 1991 р., в повітовій леґіслятурі в Монтічелло. Перед полуднем українці повітів Салливан, Орендж і Улстер заповнили вщерть залю нарад леґіслятури в федеральному будинку. На переді стояли прапороносці з українським і американським прапорами. Стараннями ґленспейської української громади — УККА, УКРади — та інших була запляновани широка програма, яку підготовив д-р Андрій Шуль, голова відділу УККА. Однак у ході справи її було дещо скорочено, бо того дня в будинку відбулося засідання супервайзерів повіту Салливан і декотрі з них взяли участь у наших відзначуваннях, зокрема Том Гіл, місто Ламберленд і Андрю Бояр, місто Гайленд.

Відзначування відкрив „чейрмен” Дейвид Кавфман. Він сказав, що страшна нуклеарна катастрофа в Чорнобилі поширила радіяцію не тільки в Україні, але на довколишні країни. Тисячі людей були евакуйовані з їхніх місцевостей і досі туди не повернулися. І сьогодні, 5 років пізніше, люди в Україні хворіють масово на левкемію, а найбільше страждають діти. Дейвид Кавфман ствердив, що Чорнобиль є наслідком кремлівського недбальства і що ця велика траґедія і проблеми, пов'язані з нею, заторкають велику частину Східньої Европи.

З короткими промовами виступили Том Гіл, Андрю Бояр і Петро Мельник. Відтак отець Василь Штелень, парох церкви св. Володимира, відмовив молитву відповідну до сумної пам'яті про Чорнобиль. На кінець слово мав Андрій Шуль, котрий зумів глибше з'ясувати, що значить траґедія Чорнобиля для світу й для України зокрема. Він сказав, що всі американці мусять спільно працювати в тім напрямі, щоби більше не повторився Чорнобиль, адже по 5-ох роках від вибуху наслідки радіяції є застрашаючі. Земля наповнена радіоактивними речовинами, овочі і фрукти стають неїстівними, худоба затроєна й гине, воду пити не є безпечним, люди хворіють на ще незнані недуги. Андрій Шуль порівняв Чорнобиль до штучно викликаного Сталіним голоду в Україні і сказав, що світ мусить пам'ятати про всі злочини московської імперії, яких вона заподіяла українському й багатьом іншим народам.

В мистецькій частині виступили бандурист Володимир Мазяр і співачка — сопрано Тамара Лихолай.

На відзначення 5-річчя Чорнобиля відгукнулася преса, радіо і телевізія. В багатьох англомовних часописах появилися фотографії і статті про Україну, про Чорнобиль.

В п'ятницю, 26-го квітня, в саму річницю Чорнобиля о год. 9-ій ранку мешканці Ґлен Спею зібралися коло місцевого маґістрату. Отець Василь Штелень відмовив Господню Молитву „Отче наш...”. Відтак присутні проговорили „Пледж оф Лідженс” і відбулася церемонія підняття прапорів. Український прапор підняв Осип Гапій, голова відділу УАКРади, американський — Том Гіл, супервайзер міста Ламберленд. І відразу прапори було приспущено в знак пам'яті про жертви Чорнобиля.

О год. 10-ій ранку того ж дня в церкві св. Володимира о. Василь Штелень мав св. Літургію, а ввечері, о 6-ій, під хрестом 1000-річчя Хрещення України відправлено Молебень до Пресвятої Богородиці — Покровительки України.

В дальшому пляні є зустріч на оселі „Верховина” в неділю, 16-го червня, з відповідною програмою.

Українська громада „села” Ґлен Спей є невелика, але працьовита й тому її найактивнішим членам належиться щире признання. Ціль, яку організатори цих відзначень ставили перед собою, була осягнена. Наші американські сусіди також багато дізналися про Україну й про страшну траґедію в Чорнобилі. Берімо участь у дальших відзначуваннях цієї траґедії людства і нашою присутністю засвідчуймо, що ми були, є і будемо — з Україною.

Евфрозина Мартинець

Століття української еміґрації у Бразилії

Цього року минає століття від приїзду українських поселенців до цієї землі. Хоч деякі дослідники цю подію відносять до 1876 р., офіційні документи цього не підтверджують. Перший доведений факт прибуття українців до Бразилії датується 23-го серпня 1891 р.

Бразилія стала новою Батьківщиною для великої маси українців. Причиною еміґрації в тих роках було невідрадне господарське становище в Галичині та аґітація італійських корабельних компаній, що хвалили життя у Бразилії та обіцяли багато землі. Але замість обіцяних 25 гектарів землі еміґранти дістали тут дикий ліс, який треба було вирубувати й корчувати, щоб впорядкувати кусок орної землі.

Життя перших піонерів було дуже важке, сповнене непосильною працею, голодом, хворобами.

З початком XX століття еміґранти з Галичини й Буковини, які приїхали на будову залізничних шляхів через Парану, почалось відродження культурно-національного життя українців у Бразилії. Виникли різні організації, читальні, були побудовані церкви, почали видаватися часописи й книжки рідною мовою.

Перший часопис, виданий у Бразилії, появився 15-го листопада 1907 р. під назвою „Зоря”. То був орган товариства „Просвіта”.

Офіційна статистика не подає докладних відомостей, тому що багато наших земляків приїхало, називаючи себе поляками, австріяками, росіянами, мадярами, і лише малий відсоток свідомо належав до українства.

Згідно з даними деяких дослідників, українська громада у Бразилії 1948 р. налічувала приблизно 120 тисяч осіб. Мешкають вони переважно в Південній частині Бразилії: Парана, Санта Катарина, Ріо Ґранде до Суль. Також є скупченнях в інших штатах, але їх мало й вони слабо зорганізовані.

У 1937-1945, за часів диктатури Жетулія Варґаса, зродилася „нагінка” над чужинцями, які тут жили. Це була „націоналізація”, спричинена тутешніми „фашистами”. Бразилійська влада гостро заборонила усім еміґрантам, які тут жили, вживання своєї мови й культури. Церкви, народні доми й школи були закриті, багато культурних діячів кинуто по тюрмах. Такий непевний стан тривав до часу, коли по другій війні було повалено у Бразилії диктатуру й відновлено демократичний лад.

Частина українців, особливо старші люди, побоюючись репресії, перестали відвідувати церкви, проявляти себе у культурно-національному житті. На щастя молодь зберіглась для церкви й нашого суспільства. Завдяки її ідейності з часом пожвавився організаційний рух серед українських поселенців і відродилась здорова атмосфера, в якій молодь брала силу для подальшої роботи.

В 1947-1948 роках прибула нова хвиля переселенців з таборів Німеччини, Австрії й Бельгії. Серед українців було багато інтеліґенції та професіоналістів. Деякі з них, щоправда, невдовзі від'їхали до Північної Америки.

Корнелій Шмулик

Відзначення 50-ліття УККА в Клівленді

Для підготови відзначення 50-ліття УККА в Клівленді створений окремий Громадський комітет. Д-р Степан Воляник очолив діловий комітет, який зайнявся влаштуванням святочного концерту.

Концерт для відзначення 50-ліття УККА відбувся в неділю, 21-го квітня в залі православної церкви св. Тройці в Норт Роялтоні, Огайо. Сцена була прибрана емблемою УККА, яку виконав Олександер Стасюк, член ділового комітету.

Д-р С. Воляник відкрив концерт і привітав присутніх. Він згадав про заслуги піонерів нашої еміґрації у ЗСА, які заклали основи нашого організаційного тут життя і створили УККА.

В той час, коли вся Східня Україна перебувала під російсько-царською, а згодом московсько-большевицькою займанщиною, Галичина в наслідок історичних обставин стала українським П'ємонтом, де можна було вільніше плекати рідну мову, культуру і розвивати національну свідомість. Одначе, коли й Галичина опинилася у соборній, большевицькій неволі, ролю П'ємонту перебрала українська діяспора. Нашим піонерам завдячуємо те, що вони організували на суспільне і політичне життя у ЗСА, створили УККА і підготовили цей П'ємонт.

Уболівати треба, що в наслідок непорозумінь і різниці думок, на XIII конґресі УККА наступило роздвоєння. Воно нас дискредитує і ослаблює. Вірити треба, що тепер, у час нового визвольного змагу в Україні, переможе здоровий розум. Вірити треба, що політичний розум, совість і почуття обов'язку супроти поневоленої батьківщини переможуть і наступить з'єднання, яке піднесе наш авторитет, зміцнить нас, дасть нам змогу краще організувати допомогу, яку нині Україна так дуже потребує.

Ведення концерту д-р С. Воляник передав Павлові Присяжному.

Святочне слово виголосив член Екзекутиви і секретар Централі УККА ред. Ігор Длябога. У своєму слові мґр І. Длябога подав перегляд найважніших етапів і досягнень діяльности УККА. Він відзначив, що святкуючи 50-ліття УККА треба ствердити, що успіхи, які він досягнув у своїй праці, були можливі лише завдяки праці його відділів і членських організацій, таких як УЗО в Клівленді.

У своїй праці УККА дотримувався трьох заповідей, якими керується діяспора: 1) Бути льояльним громадянином прибраної батьківщини; 2) Плекати культуру і розвивати суспільне життя своїх громад; 3) Докладати всі можливі зусилля для допомоги рідному народові; працювати для визволення України.

Коли в наслідок внутрішніх непорозумінь і суперечностей Союз Українсько-Американських Організацій, який діяв від 1922 до 1940 року, перестав існувати, у 1940 році створено Український Конґресовий Комітет Америки на базі Братських Союзів, серед важких умов Другої світової війни, що почалася.

У 1941 р. Гітлер напав на СССР, і Сталін автоматично став союзником альянтів. Протисовєтська постава УККА стягнула на нього всю ненависть американських лібералів і комуністів. Преса і радіо безупинно атакували УККА, обвинувачуючи українських діячів у нечуваних злочинах. Посипалися доноси до ФБІ. Під натиском того морального і політичного терору вибули з УККА три його основні філяри, залишилася лише Українська Народна Поміч. УККА тим часово перестав діяти. Одначе незабаром за почином проф. М. Чубатого група людей і Народна Поміч взялися за оживлення УККА.

У 1944 р. відбувся другий конґрес. Пішла оживлена праця. Створено Інформаційне Бюро у Вашінґтоні і постійне бюро в Ню Йорку; почав виходити Український Квартальник англійською мовою; видано багато книжок.

Після святкового концерту у Клівленді (перший ряд): Ігор Костів (зліва) та Зеновій Кметь — провідник „Веселого Львова". Другий ряд (зліва): мґр В. Ліщинецький, Тарас Гринюк, Люба Завадівська, Мирослав Остюк, Ірина Завадівська, Володимир Цімура — соліст та ред. Ігор Длябога.

Фото А. Завадівської

По закінченні Другої світової війни прибула до Америки велика хвиля нової української політичної еміґрації, яка включилася у працю громадських і політичних організацій.

На четвертому конґресі президентом УККА вибрано д-ра Льва Добрянського, який вміло і з великим успіхом вів його понад 30 років. Почалася нова ера в житті УККА. До його успіхів зачислити треба ухвалення американським Конґресом у 1959 р. закону ч. 8690 про т. зв. тиждень поневолених націй. УККА ініціював численні переслухання у конґресових комісіях у справі большевицько-московського терору, русифікації, переслідування релігії, господарської експлуатації немосковських народів, ініціював численні демонстрації проти „вождів" СССР з нагоди їх відвідин Америки. УККА доклав багато праці у справу спорудження у Вашінґтоні пам'ятника Т. Шевченкові, у великій мірі причинився до гідного звеличання Патріярха Йосифа Сліпого під час його дворазових відвідин наших громад у ЗСА. Без сумніву, УККА був одним з найважливіших чинників в організуванні Світового Конґресу Вільних Українців. Одним з великих досягнень було створення Краєвої Шкільної Ради для координаційної праці шкіл українознавства. З нагоди 200-ліття ЗСА і 100-ліття української еміґрації видано англійською мовою книгу „Українська Спадщина в Америці".

У 50-их роках появилось т. зв. непередрішенство, УККА став на становищі, що Акти 22-го січня 1918 і 1919 років, 1-го листопада 1918 року, 15-го березня 1939 р., 30-го червня 1941 р., визвольні змагання 1918—1920 рр. боротьба УВО, ОУН, УПА ясно об'явили волю українського народу мати свою незалежну, соборну українську державу, і що ніяких референдумів, на бажання Москви, нам не треба.

У 60-их роках прийшов культурний обмін (культурний обман, як його називали), контрольований НКВД і КГБ. УККА став на становищі, що українській діяспорі нема чого шукати контактів з офіційними представниками і висланниками Москви, а тільки з поневоленим українським народом. У 60-их, 70-их і 80-их роках вороги України повели шалену нагінку на добре українське ім'я, роблячи цілий український нарід, усіх українців, нацистськими колябарантами, воєнннними злочинцями, гіршими від самих німецьких нацистів. УККА повів акцію в обороні українського доброго імени та в обороні Івана Дем'янюка. У 1983 р., спільно зі СКВУ, ініціює і частинно фінансує т. зв. Міжнародний трибунал для осуду Москви за ґеноцидний злочин, за голод 1933-го року в Україні. У 1988 р. УККА цілком включається у відзначування 1000-ліття Українського Християнства. Створено Раду Допомоги Україні, яка, збираючи додаткові фонди, старається допомагати Україні матеріяльно і культурно, друкуючи і висилаючи в Україну „Історію України" Грушевського, „Історію української культури" Крип'якевича та „Історію українського письменства" Єфремова.

Коли взяти до уваги, що давніше, ще до 60-их років, українців називали росіянами, австріяками, поляками, а то й мадярами, тоді можна усвідомити собі, яку велику політичну роботу пророблено для популяризації українських проблем, роботу, до якої так причинився УККА своєю працею у Вашінґтоні, своїм „Українським Квартальником", різними акціями при активній допомозі відділів і членських організацій.

Де були б ми нині, якби не 50 років наполегливої праці УККА!

Нині, коли український народ на рідних землях може вже вписати останню сторінку в нашій найновішій визвольній боротьбі, УККА поширив свою діяльність в користь українського державного буття. Визначний американський правник, професор університету Ґреґори Стентон відбув поїздку в Україну в справі Степана Хмари. Друга, фінансована УККА, поїздка проф. Ґр. Стентона в Україну на суд С. Хмари, відбудеться 29-го квітня.

Сьогодні С. Хмара стоїть на першому місці в очах і серцях народу, як людина, яка пожертвувала собою для України.

Проголошення декларації про суверенність не врадувало УККА, бо декларативна суверенність не є метою українського народу. Метою була і є самостійна державність, яка дасть народові і вільному урядові дійсну суверенність. УККА є проти союзного договору, бо він буде новим закріпленням колоніяльного стану України. УККА був проти референдуму, бо український народ своєю боротьбою протягом віків, кров'ю і жертвою життя своїх найкращих синів і дочок виявив і засвідчив свою волю. Він хоче бути вільним, він хоче мати свою самостійну, ні від кого незалежну державу. Нашим відвічним ворогом завжди була Росія. Це вона поневолила і пограбувала Україну, сплюндрувала її природу, село, багатства, культуру, мову і викривила душу народу. Референдумами, деклараціями не здобудемо волі, а лише повсякденною боротьбою і працею. Самі прапори чуда не зроблять. Ця боротьба вимагає від нас не лише посвяти і жертвенности, але передусім єдности. Без єдности Україна не здобуде волі.

Єдність, це завдання, яке стоїть нині перед УККА, УКРадою та іншими організаціями, бо лише з'єднані серцем, думками і ділами зможемо належно сповнити наш обов'язок супроти України і рідного народу.

Після доповіді відбулося вручення почесної грамоти УККА Василеві Мудракові, яке довершив ред. І. Длябога. В. Мудрак, колишній політичний в'язень концентраційних таборів, заслужений громадський діяч, співосновник відділів ООЧСУ і СУМА в Клівленді, довголітній референт Українського Народного і Мільйонового Фондів УККА в Клівленді. Приймаючи це відзначення, В. Мудрак заявив, що в міру своїх сил він лише сповняв свій обов'язок супроти громади і України. Ця грамота належить усім збірщикам, які трудилися збиранням фондів, а також усім платникам фондів УККА.

У програмі концерту танцювальний ансамбль „Каштан" під проводом Давида Возняка виконав хоровід „Привіт 50-літтю УККА" і танок „Козачок".

Бандуристки сестри Ірина і Люба Завадівські, як завжди знамениті, виконали три пісні власного укладу і композиції — „Блакитно-жовта весна", „Ой погляну у садочок" і „Коломийка"; дві пісні з України невідомих авторів — „Калино, калино" і „Тільки ти не прожени" та „Черемош пливе", музика Юркова.

В останній точці концерту виступив ансамбль „Веселий Львів" зі Львова під керівництвом Зенона Кметя. Ансамбль відспівав 6 пісень: „Всі ми родина", „Моя Україно", „Пшеничні вуса", „Засумуй, трембіто", „Ірчик", За Україну" (стрілецька пісня).

Квінтет „Веселий Львів" приїхав до Америки на запрошення і старанням відділу СУМА у Клівленді. Його перший концерт в Америці відбувся 16-го квітня в Памі, Огайо. Ансамбль відспівав 20 пісень в стилі модерної музики, але у власній інтерпретації, яка так дуже різниться від того, що ми привикли чути і бачити тут в Америці. Приємно вражена і захоплена публіка щедро оплескувала виконавців після кожної пісні. Хто буде мати нагоду їх чути, не буде жалувати.

Черговий „Бюлетень УЗО" був цілком присвячений 50-літтю УККА.

Адам Вовк

Симпозіюм у п'яту річницю чорнобильської трагедії

У суботу, 27-го квітня, в Українському Інституті Америки відбувся симпозіюм, зорганізований Українським Конґресовим Комітетом, Українською Американською Координаційною Радою і невтральними організаціями. З тих трьох установ був створений Комітет для відзначення п'ятої річниці трагедії в Чорнобилі.

У симпозіюмі виступили до обідньої перерви: голова Львівського відділення Спілки письменників Роман Лубківський, д-р Іван Головінський, д-р Галина Романич, учителька англійської мови в середній школі Люба Романко, предст. Білорусії та члени Комітету, які провадили тим симпозіюмом: д-р Аскольд Лозинський, д-р Юрій Солтис і д-р Степан Ворох.

Д-р А. Лозинський відкрив симпозіюм і сказав вступне слово, заявивши, що на залі є амбасадор України до ООН Генадій Удовенко, але „я його вітаю як амбасадора, бо ми його не просили, а він є, як приватна особа. Якщо він буде амбасадором вільної України, тоді я його привітаю з відкритими руками". Був також представник до Об'єднаних Націй Америки Едвард Марк, який співпрацює з амбасадором Удовенком та допоміг перевести в ООН резолюцію про Чорнобиль.

Аскольд Лозинський заявив, що трагедію Чорнобиля можна було запобігти, але комуністи Києва й Москви в тій справі нічого не зробили й виглядає, що вони цього хотіли, щоб тим смертельним ґеноцидом знищити частину українського народу й по тій трагедії Київ і Москва цілий тиждень тримали в секреті, замість приступити до рятування жертв Чорнобиля. Москва поповнила страшний кримінальний злочин.

Далі провадження програмою перебрав д-р Юрій Солтис, який привітав і представив доповідачів і попросив до слова Романа Лубківського, який назвав свою тему „Духовний Чорнобиль: від трагедії до національної консолідації". Як член Комісії закордонних справ Верховної Ради України, він подякував за можливість взяти участь і виступити на такому достойному зібранні та висловив задоволення з приводу присутности постійного представництва України при ООН надзвичайного й повноважного посла нашої держави Генадія Удовенка.

Почав він, за висловом Івана Драча, що чорнобильська блискавка вдарила в саме серце й мозок українського народу. Своїм примарним сяйвом зафіксувала краї безодні, як продовження нищення української держави у Середньовіччі та поглиблювання нищівних засобів тепер нашими ворогами, створюванням штучного голоду, штучних ґеноцидів українського народу, а Чорнобиль став ґеноцидом українського народу на довгі роки.

Духовний Чорнобиль — це страхітливий полігон, який в історії людства не має аналогії. Ми мусимо переступити ту велику прірву й та велика трагедія нашого народу повинна створити нашу національну консолідацію і творити українську самостійну державу, в якій український народ буде господарем, тоді ми усунемо ту нищівну машину, яка століттями нищить нарід. Аскольд Лозинський перекладав на англійську мову, за що Роман Лубківський йому щиро подякував.

Другим доповідачем був Іван Головінський, який покликувався на різні джерела про чорнобильську трагедію, а особливо на книжку Ґеорґія Медведєва, який дотепер дав найкращу аналізу чорнобильської трагедії, яку на початку Москва засекречувала та іґнорувала, що є кримінальним злочином, а 1-го травня 1986 р. зарядили параду й українська молодь маршувала по смертоносній радіяції.

Третім доповідачем була проф. Люба Романко, проф. Сіті коледжу. Вона досить добре представила чорнобильську трагедію, можливо трохи необ'єктивно, хоч це не має більшого значення. Вона сказала, що після вибуху четвертого реактора 70 відсотків радіяції випало на Білорусію, 20 відс. на скандинавські країни, а 10 відс. на Україну.

З черги виступила Галина Романич, учителька англійської мови в Бродах. Вона приїхала до Америки зі своєю 11-річною донею Мар'янкою на її лікування. Мар'янка хворіє на левкемію. Таких як Мар'янка в Україні є тисячі. Кожний день вмирає в Україні 12 осіб, переважно молоді, що буде тривати 10 років, є небезпека, що смертність нашого народу може збільшитись та можуть бути різні біологічні наслідки цієї трагедії.

Почались запити до доповідачів. Аскольд Лозинський запитав Романа Лубківського, що думає робити Верховна Рада в Рівенській області, де є три нуклеарні електричні станції і реактори є в подібному стані, як в Чорнобилі, радіяція витікає та є велика небезпека, що може повторитись Чорнобиль. Як запобігти цьому лихові? Роман Лубківський відповів, що Комісію нуклеарної радіяції очолює депутат Володимир Яворівський і Р. Лубківський про це питання доповість Верховній Раді.

Деякі експерти твердять, що ті люди, які зазнали радіяції, повинні мати чисті харчі, або перенестись в інше місце, де нема радіяції.

На питання, що робити з радіяцією відповів Іван Головінський, що тяжко щось зробити, бо Москва не дозволяє. Поправити ситуацію можна буде тільки в самостійній Україні.

Питання затягнулись до 2-ої години і було зроблено обідову перерву на перекуску.

По обіді провадив симпозіюмом д-р Степан Ворох, який представив д-ра Білика. Його тема: „Як ми жили перед Другою світовою війною". Доповідь була цікава, але всі ті доповіді й запити були подібні, тільки інакше доповідачами представлені, але сходились до одного — чорнобильської проблеми.

Черговою була доповідь американського нуклеарного експерта д-ра Тейлора, який заявив, що радіяція входить до людського тіла через тканини і якщо організм є відпорний, то менше радіяції дістається до тіла і навпаки. Він покликувався на Роберта Ґейла, який ще й тепер говорить, що українці й білоруси поширюють пропаґанду про радіяцію та про високу смертність.

Черговим доповідачем був д-р Зенон Стахів, який постійно провадить досліди над нуклеарною енерґією в Джан Гопкінс університеті. Він представив діяграми чорнобильської радіяції й процентово її висоність, яка високість є в Україні та в інших країнах Европи.

Також виступила п-і Шульц, яка працює в ООН. Вона сказала кілька слів про Чорнобиль і хотіла висвітлити прозірки, але це добре не виходило й вона це залишила.

Д-р Степан Ворох попросив до слова амбасадора Генадія Удовенка, який заяви, що він буде запрошений до Бостону на головного доповідача про Чорнобиль, відтак вручили йому спеціяльну грамоту про чорнобильську трагедію, що Україна з вини Росії понесла велику трагедію. Амбасадор заявив, що він вперше зустрівся з таким виразом і звернув на це увагу. Йому відповіли, що вони це виправлять.

Закінчено симпозіюм молитвою.

Микола Турецький

ДНІ ЖАЛОБИ І МОЛИТВИ В БАЛТИМОРІ

З ініціятиви предметних старань Осередка сприяння Народному Рухові України, що його очолює д-р Андрій Лемішка, гідно відзначено в українській громаді Балтимору і в цілому в середовищі наших співгромадян 5-ті роковини Чорнобильської ядерної катастрофи. Ще в січні для цієї цілі створено організаційний комітет Балтимору, Мериланду. До нього ввійшли представники естонської, литовської, латиської, білоруської, польської громад та Відділів УККА і УАКР. Головою Комітету став д-р Андрій Лемішка.

Комітет проголосив дні 26-го і 28-го квітня 1991 року Днями Жалоби і Молитви. 26-го квітня, точну дату роковин трагедії в Чорнобилі, українська громада Балтимору відзначила участю в Службі Божій за спасіння хворих внаслідок чорнобильської радіяції, відтак у Панахиді і читанні Псалтиря за тих, що загинули.

В неділю, 28-го квітня спершу відбулася в пополудневих годинах екуменічна молитва в новій українській католицькій церкві св. Михаїла, а згодом громадське віче при співучасти християнських східньоевропейських етнічних громад і їхніх духових провідників. В програмі віча взяли участь В'ячеслав Чорновіл з дружиною, д-р Наталя Преображенська з „Зеленого Світу" з України, американські законодавці.

Програмою в церкві, виповненою вщерть, керував о. декан Юрій Маркевич. Екуменічні молитви почались процесійним входом дітей в народних строях поодиноких етнічних груп і їхніх священиків та вірних з прапорами і хоругвами. Під час входу в церкву хор УКЦ св. Михаїла під керівництвом д-ра Дмитра Коструб'яка співав „Христос Воскрес" та „Отче Наш". В церкві усі відмовили спершу англомовну молитву, а опісля молитви в рідних мовах з відповідним супроводом українського і естонського хорів. По тих молитвах діти зложили квіти під образом Богородиці та спільно молилися до Божої Матері, благаючи охорони перед наслідками Чорнобиля, а наш хор відспівав „Під Твою милість", а згодом „Боже Великий, Єдиний". Молитви в церкві закінчилися загальним співом американської пісні-гимну „Ґад блес Амеріка".

Відразу по екуменічних молитвах відбулося громадське віче в горішній парафіяльній залі, його вів Андрій Чорнодольський. Віче почалося виступами сенаторки Мікульської і конґресмена Бенджамина Кардина. Вони заявили, що події в Совєтськім Союзі, подібні до чорнобильської трагедії, мають ґльобальні наслідки. Світ не толеруватиме більше Чорнобилів і вимагатиме від Совєтського Союзу правдивих фактів. Промовці критикували поведінку Ґорбачова в Прибалтиці, підтримували змагання до свободи підсовєтських республік та схвалювали об'єднаний фронт національних груп в справі Чорнобиля і демократизації совєтської імперії.

Д-р Наталя Преображенська з України, член екологічної групи „Зелений Світ", поінформувала про наслідки Чорнобиля в Україні (вплив на людей, повітря, воду, ґрунт, харчі) та завдання, які стоять перед Україною і які ставить перед собою „Зелений Світ".

Згодом виступали представники поодиноких етнічних груп із заявами про трагедію в Чорнобилі. Від українців промовляв д-р Андрій Лемішка. Він вказав на розмір катастрофи, наслідків якої світ не усвідомлює ще й сьогодні, на свідоме применшування небезпеки від вибуху та відмову совєтського уряду від закордонної допомоги. Подав він у числах людські жертви і матеріяльні втрати України та заявив, що Чорнобиль — це глобальна трагедія і потребує глобальної акції допомоги.

Представники естонців, литовців і поляків вказували на нелюдську економічну і політичну систему Совєтського Союзу, легковаження ним людського життя, применшування серйозности радіяції, безпощадну експлуатацію і занечищення окупованих республік. Вони звинувачували в Чорнобильській трагедії совєтський режим, для якого ця трагедія є закономірною, та заявляли, що тільки самостійність республік забезпечить нормальне життя людини і народу. Вони були тієї думки, що лише з'єднаними силами можна добитися свободи і демократії.

Несподіванкою була поява на вічу В'ячеслава Чорновола та його дружини. Вони брали участь у вашінґтонській демонстрації з нагоди 5-річчя Чорнобиля, а опісля приїхали до Балтимору в товаристві ред. Осипа Зінкевича. Заля прийняла гостей з України бурхливими оплесками. В. Чорновіл почав свій виступ заявою, що вашінґтонська демонстрація вказала на справжніх винуватців Чорнобильської катастрофи, відносячи чорні труни під совєтську амбасаду. Він вважав, що цю трагедію можна розглядати не окремо, а на її політичному тлі. Тому вказав на попередні трагедії України, скоєні совєтським урядом: знищення УНР, колективізацію, голодомор, постійне знищування інтеліґенції в 30-ті і 40-ві роки, засіяння України атомними станціями, які не мають належного забезпечення. Чорнобильську катастрофу він назвав замахом на ґенетичний код українців. Водночас Чорновіл відзначив, що саме у зв'язку з Чорнобилем світ уперше заговорив про Україну та почав розуміти комуністичну загрозу. А найголовніше в тім, що Чорнобиль розбудив Україну і це привело до теперішніх зрушень, демократизації і боротьби за державність. Україна тепер, на його думку, перебуває в затяжній боротьбі за свою державність і їй потрібна допомога діяспори і ЗСА. ЗСА повинні зрозуміти, що Ґорбачов ніколи демократом не стане і немає чого ставити на нього чи на його імперію. Імперію треба демонтувати і тут роля діяспори — переконати у цьому ЗСА. Він закінчив закликом до єдности в діяспорі, бо Україна для нас єдина і тільки з'єднаними силами зможемо збудувати самостійну і демократичну Україну. По ньому виступила його дружина Атена Пашко. Вона прочитала свій вірш про Україну та заявила, що лише самостійна Україна є нашим єдиним спасенням і це є наше спільне завдання.

По промовах д-р О. Дячок з Вашінґтону, науковець-фізик, пояснив присутнім принцип дії Чорнобильської та інших совєтських атомних станцій і з'ясував, чому прийшло до вибуху. Він також показав короткий фільм про Чорнобиль виготовлений австралійським телебаченням, та поінформував про працю над резолюцією Конґресу ЗСА в справі Чорнобиля. Віче закінчилось винесенням резолюцій, що їх зачитав А. Чорнодольський, в яких вимагалось міжнародного трибуналу над винними за трагедію, демонтажу всіх атомних станцій чорнобильського типу, міжнародної допомоги жертвам Чорнобиля.

По вічу в долішній парафіяльній залі можна було оглянути виставку про Чорнобиль — наукову і популярну літературу, бібліографію на тему Чорнобиля, світлини, мапи, статистику. У церкві під час молитов і на вічу були присутні представники преси і телебачення. Кадри з цих відзначень цього ж вечора траслювала одна із станцій, в балтиморському „Сан" на другий день появилася стаття, були згадки і в інших газетах.

Відзначення 5-ої річниці Чорнобиля було добре заплановане та виконане в українській громаді Балтимору завдяки праці д-р Андрія Лемішки, Андрія Чорнодольського та о. декана Юрія Маркевича, як теж багатьох інших осіб з нашої громади та зі співзвучних нам східньоевропейських громад.

Б. С.

scope travel inc · УКРАЇНСЬКЕ БЮРО ПОДОРОЖЕЙ
Марійки Гельбіг

1605 SPRINGFIELD AVENUE, MAPLEWOOD, NJ 07040
201 378-8998 800-242-7267 FAX 201 378-7903
AND
936 NORTH WESTERN AVE., CHICAGO, ILL 60622
312 772-1615 FAX 312-772-1043

TOURS TO UKRAINE 1991 (AS OF JUNE 1)

ZOZULIA II 13 DAYS	**JUL 2-14** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV KIEV	JUL 3-4 JUL 5-10 JUL 10-14	$2150 SGL $300
CHAIKA 17 DAYS	**JUL 5-21** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV YALTA KIEV	JUL 6-7 JUL 8-13 JUL 13-16 JUL 16-21	$2700 SGL $400
POLTAVKA 20 DAYS	**JUL 9-28** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV YALTA KHARKIV POLTAVA *EXC. Opishnia-Reshetylivka* KIEV	JUL 10-11 JUL 12-16 JUL 16-18 JUL 18-20 JUL 20-23 JUL 24-28	$3000 SGL $450
BANDURA II 16 DAYS	**JUL 20-AUG 4** LUFTHANSA ✈	LVIV TERNOPIL KIEV	JUL 21-26 JUL 26-30 JUL 31-AUG 4	$2400 SGL $350
BUKOVYNA 16 DAYS	**JUL 20-AUG 4** LUFTHANSA ✈	LVIV CHERNIVTSI KIEV	JUL 21-26 JUL 26-31 JUL 31-AUG 4	$2400 SGL $325
PODOLANKA II 13 DAYS	**JUL 25-AUG 6** SWISSAIR ✈	LVIV TERNOPIL BUDAPEST	JUL 26-31 JUL 31-AUG 5 AUG 5-6	$2050 SGL $250
LVIV EXP II 13 DAYS	**JUL 25-AUG 6** SWISSAIR ✈	LVIV BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	JUL 26-AUG 5 AUG 5-6	$1850 SGL $250
HUTSULKA III 13 DAYS	**JUL 25-AUG 6** SWISSAIR ✈	IV. FRANKIVSK /or KOLOMYJA LVIV BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	JUL 26-AUG 2 AUG 2-5 AUG 5-6	$1850 SGL $250
KALYNA 16 DAYS	**JUL 30-AUG 14** LUFTHANSA ✈	LVIV KIEV VIENNA	JUL 31-AUG 07 AUG 7-11 AUG 11-14	$2650 SGL $350
HALYCHANKA 20 DAYS	**JUL 30-AUG 18** LUFTHANSA ✈	LVIV KIEV	JUL 31-AUG 14 AUG 14-18	$2300 SGL $300
HUTSULKA IV 20 DAYS	**JUL 30-AUG 18** LUFTHANSA ✈	IV. FRANKIVSK /or KOLOMYJA *EXC. Kosiv, Yaremtche Jablunytckyj Pereval* LVIV KIEV	JUL 31-AUG 9 AUG 9-14 AUG 14-18	$2300 SGL $300
LASTIVKA 19DAYS	**AUG 3-21** SWISSAIR	LENINGRAD LVIV SOCHI KIEV MOSCOW	AUG 4-7 AUG 7-12 AUG 12-15 AUG 15-19 AUG 19-21	$3100 SGL $400
STEZHKY KULTURY PLAST MEMBERS ONLY 20 DAYS (Age limit 16-25)	**AUG 3-22** LUFTHANSA	KIEV KOLOMYJA *EXC. Iv. Frankivsk, Yaremtche, Kosiv, Zhabye* LVIV *EXC. Potchayiv-Pidlyssia Berestetchko-Olesko*	AUG 4-8 AUG 9-15 AUG 15-22	$2500 SGL $250
ZOZULIA III 13 DAYS	**AUG 6-18** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV KIEV	AUG 7-8 AUG 9-14 AUG 14-18	$2150 SGL $300
BANDURA III 18 DAYS	**AUG 15-SEP 1** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV TERNOPIL KIEV	AUG 16-17 AUG 18-23 AUG 23-27 AUG 28-SEP 1	$2600 SGL $400
HUTSULKA V 18DAYS	**AUG 15-SEP 1** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV IV. FRANKIVSK KIEV	AUG 16-17 AUG 18-23 AUG 23-27 AUG 28-SEP 1	$2600 SGL $400
PODOLANKA III 15 DAYS	**SEP 10-24** SWISSAIR ✈	LVIV TERNOPIL BUDAPEST	SEP 11-18 SEP 18-22 SEP 23-24	$1950 SGL $300
ZOZULIA IV 13 DAYS	**SEP 10-22** LUFTHANSA ✈	LVIV KIEV	SEP 11-17 SEP 17-22	$2150 SGL $250
HUTSULKA VI 13 DAYS	**SEP 10-22** LUFTHANSA ✈	LVIV IV. FRANKIVSK KIEV	SEP 11-14 SEP 14-17 SEP 17-22	$2150 SGL $250
ROMA 17 DAYS	**SEP 24-OCT 10** LUFTHANSA	BUDAPEST LVIV KIEV ROME	SEP 25-26 SEP 27-OCT 2 OCT 2-6 OCT 6-10	$2600 SGL $400
LVIV EXPRESS III 13 DAYS	**OCT 17-29** SWISSAIR ✈	LVIV BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	OCT 18-28 OCT 28-29	$1650 SGL $250
TERNOPIL EXPRESS 13 DAYS	**OCT 17-29** SWISSAIR ✈	TERNOPIL BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	OCT 18-28 OCT 28-29	$1650 SGL $250
HUTSULKA VII 13 DAYS	**OCT 17-29** SWISSAIR ✈	IV. FRANKIVSK/or KOLOMYJA LVIV BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	OCT 18-25 OCT 25-28 OCT 28-29	$1650 SGL $250
RIZDVO 13 DAYS	**JAN 3-15** KLM AIRLINES	BUDAPEST LVIV or IV. FRANKIVSK or TERNOPIL BUDAPEST *(Breakfast basis ONLY!)*	JAN 4 TRANSIT JAN 5-14 JAN 15 TRANSIT	$1450 SGL $250

FULL DAY KANIV EXCURSIONS INCLUDED ON ALL TOURS WITH KIEV

TOLL [illegible] · CALL TODAY!

NEW YORK ✈ LVIV BY AIR

DUE TO HIGH VOLUME REGISTRATION ON TOURS WITH ✈, PLEASE BE ADVISED:

- THE FOLLOWING GROUPS WILL BE TRAVELLING BY CHARTER PLANE TO/FROM LVIV
- NO TRAIN TRAVEL
- NO ADDITIONAL COST TO PASSENGER
- INCLUDES AN EXTRA DAY IN EITHER LVIV OR IVANO FRANKIVSK
- GUARANTEED HOTELS: Lviv "DNISTER", Ivano Frankivsk "UKRAJINA", Kiev "RUS" or "INTOURIST"

LEAST EXPENSIVE AIR TRANSPORTATION TO/FROM UKRAINE.

CHICAGO RATES

CHICAGO / KIEV / CHICAGO	ROUND TRIP	$1100
CHICAGO / KIEV	ONE WAY	$800
KIEV / CHICAGO / KIEV	ROUND TRIP	$1150
(Prepaid tickets for visitors from Ukraine).		
CHICAGO / LVIV / CHICAGO	ROUND TRIP	$1050
CHICAGO / LVIV	ONE WAY	$699
CHICAGO / WARSAW / CHICAGO	ROUND TRIP	$999

NEW YORK RATES

NEW YORK / KIEV / NEW YORK	ROUND TRIP	$900
NEW YORK / KIEV	ONE WAY	$500
KIEV / NEW YORK / KIEV	ROUND TRIP	$950
(Prepaid tickets for visitors from Ukraine)		
NEW YORK / LVIV / NEW YORK	ROUND TRIP	$950
NEW YORK / LVIV	ONE WAY	$650
NEW YORK / WARSAW / NEW YORK	ROUND TRIP	$900

NOTICE: ADVANCE PURCHASE AND TRAVEL RESTRICTIONS APPLY. TAX NOT INCLUDED.

UKRAINIAN ORTHODOX PILGRIMAGE

SEPTEMBER 10-29, 1991
LUFTHANSA GERMAN AIRLINES
20 DAYS

CLEVELAND DEPT: $2750
NEWARK DEPT: $2550
SGL: $350

CLEVELAND DEPARTURE

SPIRITUAL GUIDANCE: V. REV. JOHN NAKONECHNY

LVIV/Potchayiv	SEP 11-15
IVANO FRANKIVSK Kolomyja, Kosiv, Yaremtche, Yablunytckyj Pereval	SEP 15-20
KIEV/Kaniv	SEP 21-24
POLTAVA	SEP 24-28
KIEV (overnight)	SEP 28-29

SPECIAL OPTIONAL EXCURSIONS AVAILABLE FROM LVIV

- $40.00 • OLESKO CASTLE (35 MILES FROM LVIV) & SADYBA SHASHKEVYTCHA (PIDLYSSIA AREA) FULL DAY
- $45.00 • POTCHAJIV MONASTERY FULL DAY
- $45.00 • IV. FRANKIVSK & KOLOMYJA, FULL DAY
- $95.00 • IV. FRANKIVSK & KOLOMYJA, YAREMTCHE & YABLUNYTCKYJ PEREVAL 2 DAY EXCURSION

CAR PURCHASE FOR RELATIVES IN UKRAINE

$6000.00 USD — MODEL: LADA #2107, 5 SPEED, MADE IN HUNGARY

Rate includes all fees & guaranteed delivery to your relatives in Ukraine within 4 weeks of purchase

- INCLUDES: CATALYTIC CONVERTER
- WEST EUROPEAN SPECS
- 4 DOOR
- 1500 CC MOTOR

TEAR OFF HERE TEAR OFF HERE

scope travel inc
1605 Springfield Ave., Maplewood, NJ 07040 or
936 North Western Ave., Chicago, ILL 60622

I am interested in the following tour to Ukraine for 1991 ____________
Please send me your brochure.
Tour Name____________ Departure Date____________
Name ____________
Address ____________
Telephone (home)____________ (bus.)____________

PRICES AND ITINERARIES ARE SUBJECT TO CHANGE WITHOUT PRIOR NOTICE

АНГЛІЙСЬКІ І ФРАНЦУЗЬКІ бриґади робітників-будівельників зустрілися в тунелі, який з'єднує Великобританію і Францію під протокою Ля Манш. Завершений один з етапів будівництва тунелю, який буде призначений для руху швидкісних поїздів з Лондону в Париж. Повністю будівництво тунелю буде завершене у 1993 році.

Невже українці...

(Закінчення зі стор. 2)

настиря твердить, що цього діла не доконав звичайний грабіжник, який був би радше зацікавлений у крадежу більш поплатних дорогоцінностей, які зберігалися в цьому самому релікв'ярі що й шматок дерева з Ісусового хреста. Пропажа відбулася за продуманим пляном.

Історія цього шматка дерева датується з 326 року, коли його знайшли в глибокій криниці на Хресній Горі. Матір першого цісаря Риму Константина, який офіційно визнав християнство, вирішила дати по частині знахідки Римові, Єрусалимові і Константинополеві. Яким чином одна частина цього дерева знайшлася в Люблині — невідомо. Але є здогад, що сталося це такою дорогою: у другій половині Х століття цісар Василій II уклав із великим київським князем Володимиром договір проти нападів варварських орд. Цей договір скріплено подружжям князя Володимира з сестрою Анною. Тоді теж Київська Русь прийняла християнство. В приданому Анна отримала реліквію з частини св. Хреста.

Під час панування в Польщі Казимира Великого частина цього хресного дерева знайшлася в Люблині завдяки київському князеві Юрієві, який шукав допомоги в Казимира. Люблинський прокуратор не виключає можливости, що спричинником святотатства могли бути якісь релігійно фанатичні люди з кіл Української Церкви, які бажали відзискати давні реліквії з княжих часів.

Блейн Ґарден думає, що в парі з відродженням національної свідомости в Україні йде зріст релігійних настроїв, які скріпили б почуття національної самосвідомости й відрубности українців від Москви. Таким підозрам сприяє польська преса, яка часто безвідповідально, не справдивши джерел, поширює вістки про співпрацю оо. домініканів із Київською митрополією. Ці підозри заперечує о. С. Ярошевський, бо така співпраця мусіла відбуватися на найвищому щаблі — в Римі.

Слідство в справі пропажі згаданої реліквії ведеться далі.

(В.Б.)
Вудгевен, Н.Й.

„Дай нам, Боже, довгий вік"

Серед нових фільмів з України заслуговує на особливу увагу нашого суспільства фільм „Дай нам, Боже, довгий вік", сторений Київською кіностудією „Золоті Ворота". Фільм складається з чотирьох частин-новель: „Великдень", „Зелені Свята", „Спас" і „Різдво". На півтори години глядач поринає в атмосферу чарівних і неповторних українських народніх свят, які відбувалися в Україні впродовж року — від весни 1990 до зими 1991. Народні звичаї і обряди, пов'язані зі святкуванням названих вище свят, подано в фільмі у формі докладного етнографічного запису і зроблено це емоційно, щиро, з мистецьким хистом і з великою шаною та любов'ю до людей, котрі зберегли і глибоку віру своїх предків, і самобутню обрядову та звичаєву традицію. Особливо слід зазначити, що в фільмі з абсолютною достовірністю передається жива душа народнього свята не взагалі, а на певних теренах української землі — на Покутті, Опіллі, Бойківщині і Гуцульщині. Науковим консультантом фільму була Христина Стебельська — завідуюча відділом науково-методичного центру вивчення фольклору і народньої творчості Івано-Франківської області.

Автор сценарію і режисер фільму — Володимир Довгань, заслужений діяч мистецтв України і президент гільдії кінорежисерів України.

Отже, фольклор і народня творчість, стихія народнього свята, єднання віри і вікових традицій. Великдень і Різдво святкуються у фільмі в православних церквах, а Зелені Свята і Спас — в греко-католицьких. „Бог є любов" — не раз ця відома і дорога кожному християнинові істина чується з екрана, й настає хвилина, коли глядач відчуває всім своїм єством: в нестихаючій боротьбі Добра і Зла на цім світі Добро неодмінно переможе. Є Бог, є Віра, є Людина і є Краса. Ці поняття поєднуються в фільмі могутнім бажанням українського народу відновити духовне життя.

Будуються нові церкви, співають хори, печуться паски, і люди, від старого до малого, радіють святові, як і сто, і тисячу років тому.

Б'є джерело народньої творчості, піднімається до Божих висот людська молитва і є надія на справжнє відродження культури нашої рідної Батьківщини...

Прем'єра фільму відбулася 9-го і 16-го травня ц. р. в Рочестері, Н. Й., в присутності автора і режисера Володимира Довганя. В багатьох глядачів після перегляду фільму стояли сльози радости на очах. Багатьом згадалась Батьківщина..., свята..., звичаї.., молодість. Мені пригадались свята дитячих років на Волині. Екран оживив спомини останніх двох років зі святкувань Зелених Свят в Рогатині і в селі Братківці, що на Івано-Франківщині, Різдва в катедрі св. Юра у Львові, Спаса в катедрі св. Володимира в Києві 1973 року, тобто ще в часи застою, заборон, але — віра жила!

Кінокартину „Дай нам, Боже, довгий вік" буде показано ближчим часом українській громаді в багатьох містах ЗСА і Канади. Раджу всім побачити цей надзвичайний і богатий народніми звичаями фільм. Подивіться на сучасне українське село в духовному відродженні. Фільм буде цікавий старшим, дорослим, молоді і дітям. Він виявиться зрозумілим, і для тих, хто не володіє українською мовою, бо тут можна покластися на мову самого зображення.

Було б вельми бажаним, щоб якнайскоріше з'явилися касети цього фільму, щоб публіка, школи, молодечі організації могли придбати цей духовний твір-шедевр для потреб виховання молодшого покоління. Я переконаний, що поява цього фільму спричиниться до відродження багатьох звичаїв серед української діяспори, як також і на Україні.

Дай, Боже, довгий вік творцям цього фільму!

Володимир Пилишенко

ЗВІТУЮЧИ ПЕРЕД КОМІСІЄЮ Палати Репрезентантів секретар Державного департаменту Джеймс Бейкер, гостро скритикував Ізраїль за розмноження своїх поселень на західньому побережжі ріки Йордан і смуги Ґази. Крім того Дж. Бейкер заявив, що нічого так не перешкоджало його мировим зусиллям на Близькому Сході, як кожноразово його з приїздом вітали побудованням нового ізраїльського поселення на окупованих територіях. Це були перші звітування Державного секретаря після повернення з його останньої мирової поїздки на Близький Схід і як твердять присутні на цих звітуваннях спостерігачі, Дж. Бейкер був дуже огірчений такою поведінкою уряду Ізраїля.

МІНІСТЕР ОБОРОНИ Чехо-Словаччини Любош Добровський сказав в інтерв'ю, що від 1993 року термін обов'язкової військової служби в цій країні буде зменшений до 12 місяців. В роки комуністичного режиму тривалість служби в чехо-словацькій армії становила два роки, але потім, після падіння диктатури, цей термін був зменшений до 18 місяців. Л. Добровольський не став пояснювати, чим викликане нове рішення уряду, але зауважив, що керівництво країною покищо не має якихось певних плянів про переведення армії на добровільні основу.

„ЯВІР" У СТ. КАТАРІНС

Ст. Катарінс, Онт. — Тут у понеділок, 3-го червня, о год. 7:30 вечора відбудеться концерт вокального квартету „Явір" під патронатом Українського Народного Союзу. Імпреза матиме місце в Чорноморському Домі, 455 Welland Ave. За інформаціями слід звертатися до п. Долішної (416) 684-5127 або до фірми „Євшан" (514) 630-9858.

„Чіпси"...

(Закінчення зі стор. 2)

„чіпси", там застрягала наша ментальність. В тому і джерело наших неуспіхів. Непристосування мислення до дійсности ери — ось де лихо. Сумно робиться, коли такими очима розцінювати нашу дійсність. В тому дуже прикрому становищі наш єдиний „чіп" (помудрішаємо коли?) — інтенсивна просвітянська робота тих зі західніх областей серед тих на сході. Без одностроїв і контроверсійних прапорів, бо це нагадує старі „чіпси" — і невдачу. А пригадка на невдачі паралізує, замість будувати. Намарне пролите море крови нині нікого не захоплює. Такий то дух епохи... Треба успіхів, хоч і малих. Хоч би незначних в українізації України — але успіхів, не апотеози невдач. Наш „чіп" — змагатись за досягаєме і будувати таким чином піраміду досягнень! Це хід політики, який диктує епоха „чіпа"!

„Невже ще існують люди, ...

(Закінчення зі стор. 1)

мову та спільні думки на сьогоднішній стан відродження в Україні і завдань, які стоять перед поколінням Оксани — тим поколінням, що вже тепер, а якщо ні то дуже вкоротці візьме у свої руки керму зміненого культурного життя, яке мусить так багато часу наздігнати, щоб вирівняти усі ці прогалини, що витворив у ньому період совєтського гнету.

О. Забужко дуже добре здає собі справу з поважних сподівань, що ми їх кладемо на її покоління і здорово та критично оцінює сьогоднішній стан в Україні.

— Бачите, каже вона, — процес відродження в Україні дуже стрімкий. Цей темп освоєння і повернення мусить іти швидко, щоб дорівняти Заходові. Наше покоління мусить пізнавати і вивчати саме це, що досі було заборонене, перекреслене, „вороже". Ми тепер шукаємо ідентичности бо ж ми відкинуті назад 70 років. Тепер мусимо розпочинати від початків XX сторіччя, коли був період української модерної культури, який відтак всеціло знищено. Це між іншим тема моєї доповіді на конференції в Урбані, на яку я запрошена.

— Скажіть, будь ласка, що стоїть в осередку вашої уваги, поруч із поезією.

— Я закінчила філософський факультет Київського державного університету та аспірантуру з еститики там же, а тепер я науковий співробітник Інституту філософії Академії Наук УССР і кандидат філософських наук. Тут я приїхала на запрошення різних наукових інституцій, щоб дати ряд доповідей. Про Урбану я вже вам казала, а перед тим у мене заплановані дві доповіді. Перша в УВАН, першого червня на тему „Сучасних проблем філософської україністики", а друга в НТШ, „Сучасний стан української мови і культури" в суботу 8-го червня.

— А як з поезіями? Чи ви зможете і їх використовувати?

— Не кожна тема доповідей до цього підходить, але при доповіді в НТШ в Ню Йорку буду читати деякі із своїх поезій.

Тут ми перекидуємося поглядами на тему, що нас цікавить як слухача. Чи поет повинен сам читати свої поезії чи давати їх іншим до читання? В Оксани Забужко на це питання дуже здецидований погляд. Вона уважає, що поет повинен завжди читати свої поезії тому, що він віддає їхню музику, а коли читає актор він їх „відограє", як на сцені, в театрі, просто зображує.

— Знаєте, коли я читаю собі поезії інших тихцем, завжди немов чую голос поета, розуміється, якщо його знаю. Це немов музика для мене.

Наша жива розмова, яка перескакує із теми на тему тому, що ведена особливо темпераментно, повертається таки до так близької нашим роздумам і поглядам теми, поспішного розвитку української культури в змінених від двох років політичних обставинах на Україні.

О. Забужко зовсім погоджується із моїм, може дещо непопулярним поглядом, що в ділянці культурного життя треба б чим скоріше відійти від рустикальности, фолкльору та шараварів.

Наша поетеса стверджує, що досі українська культура була попелюшкою, годована довгими роками російською культурою, затримуючи саме лише фолкльор із білими хатками під стріхою і дівчатами, що співають біля тину засадженого соняшниками. — Тепер — каже вона — хатки розпалися, дівчата не співають, а соняшники отруєні радіяцією... Ми загубили почуття, що таке бути українцем, а при тому перестали бути силою обставин хліборобською нацією. А що ми тепер? Тепер наша свідомість ще дуже марґінальна. Якщо б нам дати ще 10 таких років, як ці два останні, тоді з молоді виросте нове покоління, якого силу відчує світ і яке буде бачити своє місце у тому світі. А досі всім здавалося, що все мусить іти через одну щілину — Москву. Тепер ми відітхнули легше. І я переоконана, що постане з часом елітарна українська культура. Дайте лише нам трохи часу...

— А скажіть, так щиро, чи у теперішніх умовинах і подіях, в яких берете так живу участь, є у вас охота та настрій писати нові поезії?

— Ви мені дали дуже складне питання, на яке не легко відповісти. Сьогодні забагато страшного діється у нас, зашвидко ідуть події і може тому надто непевний завтрашній день, хоча б ось із економічної сторони і тому поети пішли в політику.

— Це все правда. А все ж я хочу запевнити вас, Оксано, що ще існують люди які читають вірші та здається завжди будуть існувати. — Отже поети не можуть кидати зовсім пера!

ГОЛОВА АЛБАНСЬКОЇ незалежної профспілки Ґезім Шима повідомив, що кількість страйкуючих в країні постійно зростає. В даний час припинили працю 350 тисяч осіб. Страйк охопив майже 90 відсотків промислових підприємств. Не беруть участи в ньому лише робітники харчової промисловости і охорони здоров'я. Г. Шима заперечив повідомлення про те, що нафтовики приступили до праці після того ,як з ними зустрівся президент країни Раміс Алія.

ЧОТИРИ МІСЯЦІ ПЕРЕД ТИМ, як вигасає термін президент Джордж Буш знову призначив на другу дворічну каденцію генерала Коліна Павелла на посаду Шефа Об'єднаних Штабів американських збройних сил. Це рішення президента Дж. Буша було узгіднено також із бажанням ген. К. Павелла, який вже давніше заявив, що має бажання залишитися на цьому пості. Одначе політичні аналітики уважають, що таке приспішене призначення ген. К. Павелла є нічим іншим, як політичним маневром зі сторони президента Дж. Буша, щоби не давати можливости спекулювання його партійним однодумцям про те, що К. Павелл є кращим кандидатом на віцепрезидента, як теперішній Ден Квейл у виборах 1992 року.

ДЕПАРТАМЕНТ ТОРГІВЛІ звітує, що замовлення довготривалих виробів у фабриках ЗСА підвищилось на 2.9 відсотка в місяці квітні. Цей невеликий зріст є першим за останніх чотири місяці та є бачений, як доказ того, що американська економіка починає устабілізовуватися. Один з економістів Американського банку Л. Пензер уважає, що це є дуже важливою подією чи радше вказівкою, що грядуть кращі часи в економіці країни. З ним згідні також інші експерти хоча рекомендують обережність з однієї сторони, але також підкреслюють важливість цього факту.

СПОРТОВІ ВІСТІ

Редагує Омелян Твардовський

УАСТ „Львів" Клівленд — „Карадйорде Старс" 2:2

Клівленд, 28 квітня. — Нема сумніву, що кожному спортовому симпатикові цікаво знати можливості і силу своєї команди, а також противника. Цьогорічне відкриття футбольного сезону для УАСТ „Львова" не віщувало нічого доброго, бо прийшлося грати нашим львов'янам оці перші змагання проти однієї з найкращих команд — „Карадйорде Старс", яка нині у своїй групі займає перше місце.

Якщо йдеться про перебіг звітових змагань, то на початку суперники відзначалися гостротою, якою, одначе, не застрашили змагунів нашої команди. Не зломило футболістів „Львова" й те, що суддя призначив карний стріл (незаслужено), з якого гості здобули ведення 1:0. Кілька хвилин після цього наш наймолодший і надійний напасник Маркіян Шокалюк з далекої подачі помічника гарним стрілом вирівняв вислід 1:1, який і залишився до кінця першої половини.

Після відпочинку гості продовжували жорстоку гру, якою провокували наших футболістів, але суддя чомусь виявляв односторонність, доказом чого був призначений ним (знову незаслужено) другий карний стріл в наші ворота з якого суперники вдруге здобули ведення 2:1. На вирівняння, одначе, не прийшлося довго чекати, бо наш юний напасник Маркіян Шокалюк, переловивши м'яч на половині площі, успішно промчав в напрямі воріт гостей, оманув їх оборонців і сильним стрілом вирівняв вислід 2:2, який не змінився до закінчення цих емоційних змагань. Треба признати, що всі футболісти „Львова" в цій зустрічі виявили значну жертвенність. Потрібно їм більше зігратися та попрацювати над кондицією, бо наставлення до гри і охоти до виграшу не бракує...

Іван Росул

УСВТ „Ч. Січ" — польський З. А. — 1:1

Цими змаганнями за чемпіонат півпрофесійній дивізії Ґарден Стейт Ліґи, що відбулися в неділю, 5-го травня в Перт Амбой, „Ч. Січ" закінчила свої ігри на виїздах. Усі чотири змагання, що залишилися „Ч. Січі" в цьому сезоні, наші футболісти відбудуть у себе на площі Фарчерс Ґров в Юніон. Якщо йдеться про звітову зустріч, то вона пройшла на пристойному рівні, обидві дружини виявили велику волю до перемоги, але закінчили „мирно" — 1:1. Конто ґолів відкрили господарі в 10-ій хвилині і в свою чергу „Січовики" вирівняли в 35-ій, що його здобув Гадаший з вільного стрілу. Після цього ґоля, ще до перерви і після відпочинку в другій половині футболісти обидвох дружин доклали великих зусиль і немалого бажання до здобуття переможного ґоля, одначе завдяки чіткій грі оборонців та воротарів вислід залишився незмінним. В дружині „Ч. Січ" на відзначення заслужили обидва воротарі (Хамуляк і Т. Науменко, що грали на зміну по одній половині) та змагуни дефензиви (Іван Паливода, Михайло Торій і Петро Паливода). Крім них в складі „Ч. Січі" в цій грі виступали: М. Ілью, Т. Гадаший, О. Василак, М. Осовський, В. Науменко, М. Варянка, М. Прайс, С. Даник. Перешкодженого провідника і тренера Михайла Паливоду заступив Іван Паливода при асисті Маріяна Хамуляка. Черговими суперниками „Ч. Січі" будуть сильні клюби: польська „Краков'я", Керні Скатс, німецький клюб з Трентону „Кікерс" і Польський З. А. з Перт Амбой.

(от)

УСК Ню Йорк — „Гунґарія" СК — 0:0

В чергових змаганнях за чемпіонат II дивізії Космополітальної ліґи Ню Йорку, що їх відбула I дружина УСК в неділю, 5 травня, з сильним клюбом „Гунґарія", вислід так і залишився „сухим" — 0:0. Якщо йдеться про можливості до здобуття ґолів, то їх мала наша дружина, особливо в першій половині, але цим разом не щастило Романові Плісакові. Після перерви декілька критичних ситуацій під нашими воротами створили мадярські футболісти та завдяки енерґійній грі воротаря Марсела і оборонцям (де особливо починувався новоприбулий з України Юрій Граб) їх вдалося успішно ліквідувати. Склад I-ої дружини УСК: Марсело, Граб, Карльос, Зірон, Джованні, Коваленко, Патрік, Джейсон, Плісак, Ґріффін, Алфред, Моліна, Качо, Сабальякас, Сантос. Провідник і тренер Стефан Коваленко.

II дружина УСК затримала позицію лідера у своїй дивізії різницею шести точками, перемігши резерву „Гунґарії" вислідом 2:1.

С. К.

Козацьке свято в Києві

1,2 і 3-го травня на стадіоні „Динамо" в Києві відбулося „Свято Київського коша козацького", ініціятором якого стала газета „Вечірній Київ". Основною метою цього свята було привернути увагу широкої громадськости до українського духовного відродження, до національних традицій допомогти жителям Києва і гостям причаститися до славних сторінок історії України, яку, на жаль, усі тепер знають, спотворили сучасні окупанти брехнею й пропаґандою. У програмі свята: у формах мистецтва розкрили славний дух запорізького козацтва, феномен козаччини взагалі. Сміливість, патріотизм, шляхетність славних лицарів-козаків — усе це відбито у фолкльорі, музиці, танцях, козацьких іграх, військових вправах тощо. Ми й хотіли, кажуть організатори, щоб це пройшло перед очима глядачів. Були на зеленому полі стадіону і козацькі герці, і військові вправи, і маршові та ліричні пісні, і запальні танці. Не обійшлося і без жартів та гумору. Найвідоміші мистецькі колективи зголосилися взяти участь у цій програмі. Були і зарубіжні гості, наприклад, шведські каскадери.

Підсумки змагань українських футбольних клюбів

Донецький „Шахтар" зустрів у себе на стадіоні Одеський „Чорноморець", з яким закінчив ремісовим вислідом 2:2. Ґолі для Донецька здобули Леонов і Кобзєв, для Одеси — Савельєв і Гецько.

Київське „Динамо" на виїзді в Москві перемогло місцевий московський клюб „Льокомотив" вислідом 1:2 Переможні ґолі для Києва здобули Саленко і Юран.

Харківський „Металіст" приймав у себе клюб „Пахтакор" з Душанбе, зустріч закінчилася ремісом 0:0.

Дніпропетровське „Дніпро" відбуло свою чергову гру з Владикавказьким „Спартаком", яка закінчилася нічиєю 1:1. Єдиного ґоля для „Дніпра" здобув Михайленко.

В показнику табелі ігор вищої ліґи імперії веде військовий клюб (ЦСКА) із здобутком 13 точок в шести змаганнях. Донецький „Шахтар" відбув одну гру більше і має на своєму конті теж — 13 точок. Дальші місця займають: Єреван „Арарат" і Дніпропетровське „Дніпро" — по 9, Москва „Спартак", Харків „Металіст", Одеса „Чорноморець", Москва „Торпедо" і Київське „Динамо" — по 8 точок, Душанбе „Памір" і Мінське „Динамо" — по 7 точок, Москва „Динамо", Москва „Льокомотив", Запоріжжя „Металюрг" і Владикавказький „Спартак" — по 6. Останнє місце займає „Пахтакор".

Подав (от)